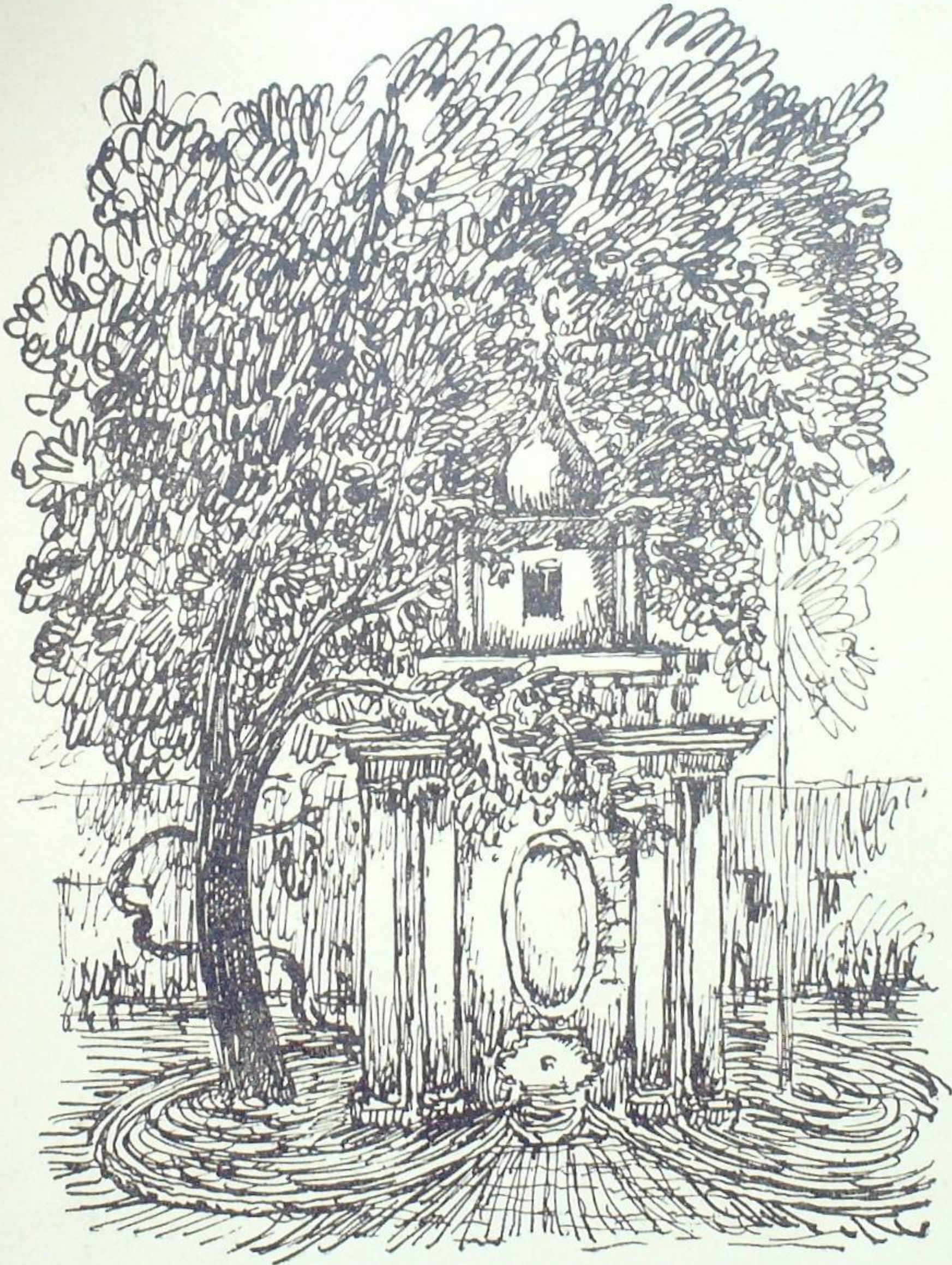

Görüşler

ADANA HALKEVİ

Adanada Bahri Paşa Çeşmesi

I. TEŞRİN
II. TEŞRİN

1943

SAYI: 58-59

Görüşler

ADANA HALKEVİ DERGİSİ

CİLT : 6

BİRİNCİYEŞİRİN 1943

SAYI 58

Cumhuriyet hükûmeti ve Osmanlı İmparatorluğu

Şevki BERKER

Harp sonrası dünya haritasında, mühim bir varlık olarak görülen devletlerden biri de Türkiye Cumhuriyetidir. Cumhuriyet hükûmetinin ana hatlarını tesbit ve onun devletçiliğini izah ederken aynı zamanda büyük devrim ile Osmanlı imparatorluğu arasında mevcut pek mühim farkları tebarüz ettirmek lâzımgelir.

Fakat her şeyden evvel şunu ilâve edelim ki İnkilâp Türkiyesi her bakımdan Osmanlı imparatorluğu ile büyük bir tezat manzarası arz etmek tedir. artık iki devlet varlığı ile iki cemiyet arasında hemen hiçbir münasebet ve benzerlik kalmamış gibidir. Devlet müessesatı ile cemiyet hayatında göze çarpan pek esaslı farkları düşünürsek, bu iki devletin birbirlerine karşı ancak tarihi bir alâka ile bağlı kaldıklarını kolaylıkla görebiliriz.

Osmanlı devleti, kuruluşundan yıkılışına kadar muhtelif tarihî safhaları yaşamış ve bu tarihî safhalarda kültürel, sosyal, ekonomik ve politik bakımdan muhtelif şekiller arzylemiştir.

" Anadolu zannedildiği gibi XI. asırdan itibaren Türkleşmeğe başlamış değildir. Anadolu aynı etnik mevcudiyetine yeni elaman-

larını, aynı kökten kopan dalgalarla XI. asırda talelemiştir. 1071 tarihi islâm olan Türklerin Anadolu kardeşlerine kavuşmalarını gösterir.

İşte Osmanlı devleti bu ezeli Türk yurdunda kök salmakla bahtiyardır.

XV ve XVI. asırlarda Osmanlı İmparatorluğunu şarkta ve garbte üstünlüğü ve dünyanın en büyük askeri ve siyasi kuereti haline gelmesini, teşkilâtının intizamında ve iyi işliyen bir devlet makinesile verimli bir kültür faaliyetinde aramak lâzımdır.

Fakat 1683 tarihi ona Viyana kapılarında attığı ileri adımı geri aldırır.

Acaba bu yalnız bir askeri muvaffakiyetsizlik midir? Bir kumandan hatası stratejik veya bir taktik yanlışlığı mıdır ?

Bunlar askeri hayatta olabilen hadiselerdir. Fakat asıl mühim olan bu muvaffakiyetsizliği de hazırlayan umumî hayatın gidişidir. „ (1)

Hakikaten Osmanlı imparatorluğunun yükselme ve inhitat safhalarını muhtelif sebeplerde aramak ve Cumhuriyet Hükümetini daha iyi anlayabilmek için kültürel, sosyal, ekonomik

CUMHURİYETİMİZ 20 YAŞINI DOLDURURKEN

Öz Ana

Türkün öz anası Cumhuriyettir. O, müşfik nimetlerle ruhumuzda doğduğu gündənberi, milletçe, " ömür „ denen günlerin zevkini tatmaktayız. Hiç şüphe yok ki en kudretli hayat nefesini onun kucagında teneffüs ettik. Onun ebedî kollarında lâyük olduğumuz ihtimama kavuşunca kendimizi tanıdık. Bugünkü zindeliğimiz, ondandır. İyi bakım büyük verim getirir. Arslandan arslan doğar.

O, bize iyi baktı; biz ona yüz akı olduk. 20 yılda yaman sedler devirdik ve bugünü yarattık. Bugün bir delikanlı çağındayız. " Baştan başa enerji, baştan başa kabiliyet „ dedirten bir nesil olduk. Başarı, önümüzde bir bayrak gibi dalgalanmaktadır. Güvensizlik geride kaldı; inansızlığa ruhumuzun kapıları kilittir. İliklerimize kadar bütün benliğimizi dolduran, öz anamızın öz sevgisi ve ataların şerefli mazisidir. Bu sevgi ile ve şanlı geçmişin bu zengin hatıralarile beslenerek çelikleşen yıkılmaz, sarılmaz bir bünye yarattık. Geriye bakmayacağız. Kara günlerden ışık alarak ak tarihimizi yapanların izlerinden koşacağız.

Öz Ana ! Sen büyük Ata'nın, büyük Türk milletine armağanısın. Sen onun kahraman ve asil ruhusun. Güzel hatıralarla süslenen ebedî ve muhteşem yapıda Türk ölküsünün ezeli nurları ışıltamaktadır. Çocuklarının fazilet, gayret, fedakârlık, feragat, iman, kahramanlık vasıflarını kuvvetlendirmek için bu nurlarını bütün cömertlikle dök ! Bütün feyzinle bütün şefkatle yurdumun, sinesinde, milletimin eğilmez alnında parla !..

Vehbi EVİNÇ

ve politik bakımından bir mukayesede bulunmak lâzımdır.

A. Her iki devletin kültürel hayatı. — Yükseliş devresinde, muhtelif unsurları İslâm Teokrasisinin hükmü altında bulunduran Osmanlı imparatorluğu, o tarihlerde muasır devletlere nazaran daha modern ve daha rasyonel teşkilâtli ve daha toleran zihniyetli bir devlettir.

Çünkü o sıralarda Avrupa'da mevcut olmıyan iki şeye: Maliye ve ordu teşkilâtına sahip bulunuyor, kendi ekonomisi ile ordularını besliyebiliyor ve nihayet dinî engellere rağmen Osmanlı topraklarındaki bütün dinlerin serbestisine mani olmuyor ve üstelik güzel san'atların kolaylıkla inkişafını da temin ediyordu.

Fakat inkiraz devresindeki umumî tereddidi kültür hayatına da sirayet etmiş ve XVIII. asırla XIX. asırdaki bariz gerilik Avrupa kültürü önünde sırası mağlubiyetler manzumesi arzulemiştir. Bu devirde Osmanlı kültürü diye hemen hiç bir şey yoktur.

Teokrasi namına mürtecilerin ve garplilik namına da Avrupa'yı kör körüne taklit edenlerin yer sız ve manasız hareketleri vardır. Üstelik "çok defa hiç bir mecburiyet olmaksızın kapitülasyon bağışlayan Osmaali diplomatları gibi", (2) Osmanlı kültür elamanlarının da "yabancı istilâsına karşı" (3) Türk dilinin kapısını ardına kadar, (4) açmakta halâ devam ettikleri görülmektedir. İslâm teokrasisini her sahada büyük bir kudretle yenen yeni Türkiye artık batı kültür ailesinde yüksek, şerefli ve millî bir mevki işgal etmektedir. Bu noktayı merhum Reşit Galip, Birinci Dil Kurultayı'nda şu sözleri ile izah etmişti :

" 1919 Mayısının 19 unda yani Reisin Samsuna çıkışındanberi millî istiklâl savaşı içindeyiz. Askerî, siyasi, adli, hukukî, malî, iktisadî, hatta karantina idareleri dolayısıyla sıhhi sahalarda savaşımız, tam, mutlak, kat'i ve ebedî kurtuluşa vardı.

Son dört yıldır, 9 Ağustos 1928 Sarayburnu hitabesile millî kültürün ana ve temel unsurları üzerinde inkılâp ve islahat pençelaşmesi başlamış bulunuyor. Latin harflerinin alınışı bu sahadaki zaferlerden birincisi oldu. Büyük reisin himayesinden şeref ve mütemadi irşatlarından ışık alan tarih mesaisi, millî tarihin kalbini kanatan iftira ve husumet dikenlerini temizledi. Şimdi ruhumuzun kubbesinden onun yeniden çınlayan sesi bize diyor ki:

(2) Dr. Reşit Galip, Birinci Türk Dili Kurultayı, s. 14

(3) Yani Arap ve Fars kelimelerinin istilâsı.

(4) Dr. Reşit Galip, Birinci Türk Dili Kurultayı s. 14

(5) Dr. Reşit Galip, Birinci Türk Dili Kurultayı s. (14 . 16) .

Millete verdiğimiz söz daha yerine gelmedi, millet huzurunda içtiğimiz and daha tamam olmadı. Milli kültür toprağı yabancı unsurlardan henüz kurtulamadı. Türk dili kendi asil benliğini bulamadı, onu sevgi ve şefkatle kucaklayın, onu yeniden ana südü ile emzirerek taze, coşkun ve ölümsüz bir hayata eriştirin.

Dilimize yine kendimiz tarafından sokulmuş olduğunu söylediğimiz Arap ve Farsî kelime yeyakaidelerinden şikâyetimiz, Arap ve Fars milletlerinin veya dillerine karşı sevgi ve saygımızın eksikliği şeklinde tefsir edilemez. Her hangi bir milletin asil ruhu, hakikî milliyet perverleri bizim gayelerimizin başkaları için mutaarrız olmıyan, ancak Türk milletine ilmi, irfanı anhyabileceği bir dil ile sunmaktan ibaret bulunan manasını kolaylıkla sezerler ve takdir ederler.

Türk dilinin asli zenginliğini asli haşmet ve azametini tekrar kazanacağına inanmıyanların millet hafızasının cehenneminde dünya sonuna kadar yanacaklarına inandığını söylemek isterim. „ (5) Türk dili ve kültürünün kendi asil benliği yi-

ne Cumhuriyet idaresinin büyük yardımları sayesinde fazla bir inkişafa nail oldu. Müteakip dil kongreleri, iki büyük tarih kongresi, dil ve tarih kurumlarının verimli çalışması dilimizi, tarihimizi " taze, coşkun ve ölümsüz „ bir hayata eriştirdi. Ankarada açılan Dil ve Tarih Fakültesi, kıymetli elamanlarla hep bu gayeyi istihdaf etti.

" Bir alet dünyanın her tarafına icat olunduğu yurttan aldığı adla birlikte yayılıp yerleşmektedir. Bu o kadar açık bir hakikattir ki misal vermeye bile değmez.

Şu halde dil irdelerinde de yine tarihin izleri ve göç yolları olmalıdır. „ (6)

Türkiye Cumhuriyeti, Avrupa kültür ailesine girerken Osmanlıların yaptığı taklitçilik hatasına hiç bir zaman düşmemiş ve teokrasile Osmanlılığı tarihin arşiv dairesine havale eden iki Büyük Şef Türkiyeyi kendi bünyesine uygun millî bir kültür toprağı ile yeni ve taze bir hayata eriştirmiştir.

Türk İnkilâbının, kültür sahasında gösterdiği diğer bir hususiyet de bu gün Avrupanın dahi henüz bir karara raptedemediği büyük kültür problemleri, ilk adımda memleketin bünyesine uygun bir şekilde hallederek tatbikata geçmiş olmasıdır.

B. Sosyal vaziyet — Osmanlı İmparatorluğu yükseliş devresinde vazih ve organik sosyal bir hayata malikti. Fakat kuvvetli bir merkeziyetin hüküm sürdüğü zamanlarda ayrılığa sebep olacak

(6) Tekin Alp, Kemalizm, S. (169 - 170

—ÇOCUK ŞİİRLERİ—

ÖLÜMÜNÜN BEŞİNCİ YILDÖNÜMÜ
MÜNASEBETİLE

Atatürk

Çiçekler hep solsa,
Bulbüller sussalar,
Solmaz bahçe bize:
Yüzü Atatürk'ün..

Güneşler kaybolsa,
Yıldızlar kararsa,
Sönmez ışığınız:
Gözü Atatürk'ün .

Savaşlar başlasa,
Bize olmaz tasa,
Elimizde bayrak:
Sesi Atatürk'ün

Seneler geçsede,
Silinse izler hep,
Yaşar içimizde:
Sözü Atatürk'ün..

Yürüyün, çocuklar !
Açılın ufuklar !...
Yolunuzda ışık
İzi Atatürk'ün.

— Cemile AYTAÇ —

Halk Partisinin altı ana yasasından birini teşkil eden Halkçılık prensibi azamî bir inkişaf göstererek demokrasinin en mükâmil bir şeklini temin etmiş ve bir çok garp memleketlerinde henüz münakaşa safhası açılmamış olan mühim ekonomi mevzuları bugün Türkiye Cumhuriyeti dahilinde muvaffakiyetle başarılan büyük eserler haline gelmiştir.

C. Ekonomik vaziyet — Ekonomi, gerek fert ve gerekse cemiyet içinde olsun yalnız istihsal imal ve mubadeleden ibaret değildir; yaşayış iradesinin cisimlenmiş bir şekli, maddî ve manevî kuvvetlerin sarsılmaz ve esaslı bir desteğidir.

Hayatın manası, var olmak, güçlü ve dinç kalmak olduğuna göre ekonominin tehlikeye düşmesi, zaman zaman buhranlar geçirmesi hayatın tehlikeye düşmesi ve buhranlar geçirmesi demektir.

Nitekim ebedî Şef, bu hakikate Büyük Millet Meclisi beşinci devre üçüncü yılının açılışı münasebetile çok belîğ ve kat'i bir ifade ile temas etmişti:

" Bir millete mustakil hüviyet ve kıymet veren siyasi varlık makinesinde, devlet, fikir ve ekonomi hayat ve mekanizmaları, birbirlerine bağlı ve birbirlerine tâbidirler; O kadar ki bu cihazlar birbirine uyarak aynı ahenkte çalıştırılmazsa, hükümet makinesinin motris kuvveti israf edilmiş olur, ondan beklenen tam verim elde edilemez. Onun içindir ki, bir milletin kültür seviyesi, üç sahada devlet, fikir ve ekonomi sahalarındaki faaliyet ve başarıları neticelerinin hasılasile ölçülür. „

Osmanlı imparatorluğu yükseliş devresinde ileri bir ekonomiye ve yüksek bir endüstriye malik bulunuyordu. Malî teşkilât ve vergi usulleri itibarıyla de muasır devletlere nümune olacak bir vaziyette idi.

Fakat Avrupa'da XIX. asrın bidayetinde büyük sanayi inkişafı ile başlayan kapitalizm, bu tarihlerde Osmanlı ekonomisi ve maliyesine büyük bir darbe indirdi. Mamul maddeleri hariçten celbeden İmparatorluk, artık bir ham madde ve ziraat memleketi haline geldi; ve ekonomide millî varlığını tamamen kaybetti.

Türkiye Cumhuriyeti, geri bir ham madde ve ziraat memleketi diye tanılan Türkiyeyi millî bir varlık halinde ekonomik bir ünite yapmak gayesindedir. Bu gün devletin bu sahadaki takibettiği programın tatbikinde büyük bir kudret gösterilmiştir.

Devlet, iktisadî sahadada şuurlu bir ilerleyişi temin etmek ve her türlü sınıf fark ve kavgalarını ortadan kaldırmak üzere ekonomide devletçiliği ele

Ses ve Şive

Adanada Kullanılan Bazı Kelimeler

Nureddin ÜNEN

ŞİVE : Adanalıların şivesi diğer Anadolu şehrilerinininkinden pek farkedilmez. Yalnız (E) ler, (A) ya yakın okunur. Bu en birinci hususiyetidir. Deamirç; gealiyom) gibi. tahsil görenlerde bu gibi ufak tefek farklar da göze çarpmaz. Meselâ Çankırı havalisi (U) yu (O) şeklinde talâffuz ederler ve ne kadar tahsil görseler bunu düzeltmezler. (Nuri) diyecek yerde (Nori) derler.

SES : Adana erkeklerinin bir hususiyeti de seslerinin güzelliğidir. Sokaklarda küçücük çocukların radyodan öğrendikleri en güç şarkıları serbestçe söyledikleri bir yabancıyı gözünden kaçırmaz. Şehirde bir hamam uğultusu hüküm sürer.

MAHALLİ KELİMELEK : Adanada bazı kelimeleri bir yabancıyı anlamasına imkân yoktur. Bunlardan bazıları örnek olarak veriyoruz :

Çimmek — Yıkanmak
Zibil — Süprüntü, gübre
helke — kova
liğen — liğençe
taka — pençere
tıkılmak — girmek
he ye — evet
keleş — güzel
yemeği bastırdım — pişirdim.
koca — er
avrat — karı
ne tutuyorsun — ne yapıyorsun
gelin abla — yenge
yenge — ortak, kuma
kudeh — su bardağı
cere — testi
bardak — küçük desti
kevgir — süzgeç
çocuk — bebe
emmi — amca
bacı — kız kardeş
Bibi — (köylerde) koca karı
esvap yumak — çamaşır yıkamak
ana — anne
melefe — yorgan çarşafı
banadura — domates (panmad'or) den gelme
kap yumak — bulaşık yıkamak

gel bize laf ver — gel bize konuşalım
amanin; ayo — ayol
memişane — abdesane
başı kurtuldu — çocuk doğurdu
frenk ocağı — maltız
teker; cansız at — bisiklet
gidek — gidelim
yapak — yapalım.
kundak — belek
belemek — kundaklamak
taman — ayol; yahu
kısır — bulgurlu ekşili yemeği (asma — lahna yaprakla yenir.
eşki — ekşi
humuz — lahanalı nohutlu bir nevi doğulmuş yemek

leymon — limon
kücü — susam
şırık — sisam yağı
beli — evet
şifan — yulaf
hergeleci — sığır çobanı
karhane — çiftlik
çerçi — hurdavatçı
akter — attar
zarlık bez — patiska
kadifeli basma — pazen
mile — basma
yazma — yemeni
çenber — gaz (bezi)
altın burma — bilezik
namusye — cibinlik
yemeni — ayakkabı (Yemende giyilen bir nevi)
kele — ayol
hatun — hanım, kadın ihtiyarlara söylenir, gençler birbirlerine adlarla hitap ederler. hanım flân demezler.
tülü — hamam havlusu
peşkir — havlu
savan — Yerli kilim, pamuktan yapılan örtü
belbeş — bedava
acar — yeni
engin — aşağı cins
Bider — tohum.

Dil ve Edebiyatçı arkadaşların bu konuda çalışmalarını her halde daha iyi bir netice verecektir. Biz bu yazımızla sadece bir ihtiyaca işaret etmiş oluyoruz.

Tarih ve İnkılâp

SEYFİ ALPAN

Tarihin inkılâp ile olan münasebetini ve rabitasını, Türk Millî tarih ve inkılâbının ehemmiyetini ve üstünlüğünü toplu olarak anlatmaya çalışacağım

Malûm olduğu üzere, tarih, İnsan cemiyetlerinin zaman ve mekân gösterilerek ve sahih olarak, hayatını, hâsını, tetkik ve nakleden bir bilgidir.

Türk tarihini tetkik edersek görürüz ki, Türk milleti dünya yüzünde insanların mevcut olduğundan beri en asil, en medeni, çok yüksek zekâ ve kabiliyete malik, yaratıcı ve yapıcı ruha malik, hakim, bir ırk olduğunu anlarız. Türk tarihi, türk milletine kendi ırkının askerlikte, idarede, siyasette olduğu kadar ilimde, fende, edebiyatta, resim, musiki, mimarlık, heykeltıraşlık gibi sanatlarda dahi eşsiz bir istidada malik, İstiklâl ve hürriyeti için her an canını feda etmeğe hazır olan, hakim yaşamış olduğunu anlatır.

Osmanlı saltanatı zamanında şân ve şerefle harikalı menkıbelerle dolu, bütün dünyaya medeniyet ışıklarının feyzini saçan, özbenliğimizi gösteren millî tarihimiz yalnız ihmal değil, inkâr ve tahrif ediliyordu. Okullarımızda Türk millî tarihini Osmanlı oğullarından başlatmak adet olmuştu. İslâmiyetten evvel Türklüğün mevcudiyeti kitaplara hemen hiç yazılmıyordu. Osmanlılık hilâfet ve maarifi, türklüğün medeniyet kudret ve asaletine ancak islâmîliğe girmek ve Osmanlıoğullarını başına çıkarmakla erbilmiş olduğunu telkîn etmek istiyordu. Böyle telkinlerle Türklüğün bu osmanoğulları sülâlesine bağlı kalacağı zannolunuyordu. Meşrutiyet devri içinde başlıyan Türkçülük hareketine rağmen dahi Türk Tarihi okul kitapları içinde hakiki yerini, simasını bulamamıştı.

Büyük Önder Atatürk'ün irşadı ve feyzili direktifleri üzerine 1929 senesinde başlıyan çalışmaları neticesinde okullarımızda millî tarih ve yurt bilgisi hakiki mâna ve delâletleriyle beraber okutulmağa başlandı. Büyük Önder Atatürk'ün direktifleriyle kurulan "Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti", millî tarihimize hakiki hüviyetini meydana çıkarmak için çalışmaktadır. Millî tarihimizin millî ruh ve şuurumuzun uyanış ve canlanışında 2siri ve ehemmiyeti çok büyüktür.

Tarih ve Dil İnkılâbımızla Kültür inkılâbında en mühim dönüm meydana getirilmiştir. Tarih ve dil inkılâbımızla, feyzili dehanın ortaya koyduğu büyük ilmi hakikatler, maneviyatımızda inkılâp yaptı, bize tarihimizin ve dilimizin enginliğini, zenginliğini ve medeniyet tarihindeki yüksek mevkiini gösterdi, Bizi en hakiki öz benliğimize kavuşturmakla beraber milletimizin önüne en yüksek bir medeniyet idealini tahakkuk ettirmek için geniş, aydınlık ve manevi ufuklar açtı ve açmaktadır.

Millî dil, millî tarih, millî ülkü ve menfaatlere dayanan milliyet coğrafi amillerin de tesiri altında fertler arasında bir fikir ve harekât ayniyeti gösterir. Şimdi millî tarihin feyzini dahilinde Türk inkılâbının sebeplerini, menşelerini, ehem-

Hülyamda Anayurdu

*Hülyam içinde sesiz gezerim Anayurdu,
Altaylarda dolaşır av avlar kuş kuşlarım.
Görürüm Demirdağdan yol gösteren bozkurdu,
Pamirlerde yaylarım Aşkabatta kışlarım.*

*Kâh otağa konarım toy düğünler hoş olur,
Görürüm hanlar hanın malların nasıl talar?
Koç koyunlar kırılır gelir bana aş olur,
Yiğit ozanım gelir soy soylar şadlık çalar.*

*Bazı koluma girer Taşkentli güzel bir kız,
Bana derdini yanar hasretini özlerde.
Bazan onun elinden içerim tus tas kıımız,
Bazan gözlerim kalır: kara kara gözlerde.*

*Seyhun, Ceyhun, İrtişim kopürür taşmak ister,
Heyecanla çırpınır Isık, Baykal ve Balkaş.
Tanrım ölmeden bana onları yer yer göster,
Dinsin gönlümde sızı gözlerimden akan yaş.*

GENGİZ TURHAN

miyetini ve üstünlüğünü toplu olarak gözden geçirelim. Bu suretle milli tarihimizin kıymeti ve zenginliği daha ziyade tebarüz etmiş olacaktır. İnkılâp, milletlerin şuurunun altında hazırlanır, içten gelen kudret hamlesi olarak şuura çıkar. İnkılâp bir cemiyet içindeki olgunlaşma hareketidir.

Recep Pekere göre: "İnkılâp, bir içtimaî bün-yeden geri, eğri, fena, haksız ve zararlı ne varsa bunları birden yerinden söküp onların yerine ileri-yi, doğrayu, iyiyi, faydalıyı koymaktır. "

Kemâlizm inkılâbının menşelerini dıştan ve içten iki nevi sebeple araştırabiliriz:

1 — Harici Menşei; Osmanlı devletine siyasi ve askerî vasıtalarla musallat olarak onun yıkılmasına ve parçalanmasını kararlaştıran düşmanları olmuştur. Cumhuriyetten evvel, uzun yıllar tarihimiz, bu harici hücumlarla, Türkiyenin parçalanmasını isteyen siyasi emellerle, kanlı facialarla doludur.

2 — Dahili Sebeb, Türk inkılâbının en kuvvetli esası olan Türk miliyetçiliği cereyanı inkılâbımızın mühim amillerindendir.

Abdülhamidin feci ve elemli istibdad idaresinden sonra geçirdiğimiz kanlı tarihi hayat safhaları malûmdur. Binaenaleyh yaşayabilmek için yeni bir hayata muhtaç olduğumuzu anladık. Bu yeni hayatı bize temin edecek şahsiyetler ve liderler aradık. Ebedî Şef Atatürk'ü ve Milli Şef İsmet İnönü'yü bulduk. İnkılâbımızın ruhi menşei mütarekeden sonra en son safhasına gelmiştir. Kahraman Türk milleti, Ebedî Şef Atatürk'ün önderliği, ve büyük muvaffakiyetleri, İnönü Kahramanı Milli Şef İsmet İnönü'nün de büyük muvaffakiyetleri istiklâl harplerini kazandı. Filen milli zaferi elde etti. Yeni Türk devletinin istiklâli tamamlandı. 1/kinciteşrin/1922 de Ankara'da Saltanat kaldırılmıştı. 24/ Temmuz/1923 de İsmet İnönü'nün yaptığı Lozan sulhü ile hür ve müstakil Türkiye devletinin temeli atılmış, 19/Birinciteşrin/1923 de Cumhuriyet ilân edilmiştir. Cumhuriyet için muasır olan saltanat hanedanı 3/Mart 1924 tarihli kanun ile memleketimizden çıkarılmıştır.

İşte Türk İnkılâbının muvaffakiyetini, en çok bu inkılâbın askerî menşesine medyun bulunuyoruz. Memleketimizde bulunan kuvvetli bir askerlik karakteri bu inkılâbın kazanılmasının en büyük sebeplerindendir. Aarikalı istiklâl zaferimiz, müteakip inkılâpları mümkün kılmıştır. Binaenaleyh Türk milleti, büyük ve asil ordusuna, onun yüksek dahileri Ebedî Şef Kemal Atatürk ve Milli Şef İsmet İnönü'ne ve ehliyetli kumandanlarına abediyen borçludur.

Malûm olduğu üzere, 17 inci sırada İngiliz inkılâbının bir Kıomvel'i 18 inci sırada da Amerika

Sulh Diyarından Harbe Mektup

Ey harp,
Büyük ızdırıp
Büyük trajedi.
Saçları duman
Gözleri ateş,
Dişleri süngü,
Yumruğu bomba,
Nefesi alev
Beşeri yutan dev.
Barut, duman, kan kokan ateşlerini,
Uzak engin denizlerde; pasifiklerde söndür.
Öcünü,
Zalim felekten al.
Henüz,
Toprak, mahsullerini,
Tomurcuklarını yeşil filizlerini vermedi.
Geride:
Doğacak güneşlerim,
Aydın sabahlarım
Görecek ümitlerim,
Olgun meyvelerini verecek açacak baharlarım

var..

Senden bir köz ateş bile istiyenim yok.
Yakacağın ateşlerin varsa tamularda yak.
Saatlar, saatları,
Zamanlar, zamanları,
Mevsimler, mevsimleri,
Geceler, gündüzleri,
Gündüzler geceleri,
Ebedî sulh içinde,
Ebedî bir nizamla
Parlak sulh güneşi altında,
Koştursun bırak.
İlişme,
Kuşlarım uçsun geniş havalarında,
İlişme,
Kuşlarım şen şen ötsün dallarında, yuvalarında..
İlişme,
Kendi havalarında,
Sulh şarkılarını,
Sazlarım çalsın.
İlişme,
Zaferler dolu,
Bestelenmiş harp türkülerim tarihte kalsın.
Bir karış yerde,
Hiçbir renkte
Gözüm yok.
Bana yeter toprağım,
Bayrağımın al rengi.
Yıldızlar doğsun batsın,
Batsın doğsun yıldızlar;
Ayıma yıldızıma kan bulaşmasın..

CENGİZ TURHAN

stklâlinin Waşington'u ve Fransız inkılâbının Napolyon'u, 19 uncu asırda Alman İttihadının Bismark'ı yetiştirmiştir. Fakat Bizim İnkılâbımızın büyük lideri, ne bunlardan bir kısmının düştüğü büyük hatalara düşmüş ve ne de alelade bir lider olarak kalmıştır. Atatürk, ibdakâr bir deha olarak beşeriyet tarihinin en harikalı hamlelerini yaratmıştır.

Türk inkılâbının iktisadî menşei üzerinde durmuyacağım. İktisadî inkılâbımızın, mühim safhası, memleketimizin, ticarî, sınaî inkişafına hususî ehemmiyet verilmesidir. Bu gün inkılâp Türkiyesi ihtiyaçlarını karşılayan bir sanayi memleketi olmuştur.

Türk inkılâbı yalnız siyasi ve iktisadî rejim değiştiren bir hareket değildir. Türk inkılâbı, millî, içtimaî, iktisadî, harsî yaşayışın bütün derinliklerinde aynı zamanda tesirler yapmış büyük bir inkılâptır.

Bir an'ane ne kadar eski ise o kadar güç sökülür. Bu bakımdan Türk inkılâbı diğer inkılâplara nazaran en güç ve en çetin olanıdır.

Türk inkılâbı, birbirinin ardı sıra gelen ve biri öbürünü sağlamaştıran, şuurun, aklın ve yurt ihtiyaçlarının ortaya koyduğu bir değişme, bir tatbikat zinciridir. Binaenaleyh Türk İnkılâbı yüksek şuurun sevk ve idare ettiği bir bütünlük göstermektedir.

Türk inkılâbı halktan gelen bir inkılâptır, Türk inkılâbı, millî, siyasi, içtimaî ve iktisadî yaşayışın derinliklerinde ve bütün dünya üzerinde tesirler yapmış büyük bir inkılâptır. Türk inkılâbı, müstesna ve orjinal bir manzara arz edip, bütün başka inkılâplara karşı karakterinde bir idealizm üstünlüğü taşımaktadır.

Binaenaleyh inkılâbımız evrenseldir, yani cihanşümuldür:

1 — İnkılâbımız Türkiyenin bu günkü coğraf parçasında olmayıp başka bir arazi üzerinde olsaydı dünyanın yaşayış ve anlayışı üzerinde bu günkü yaptığı tesiri gösteremeyecekti "Coğrafi mevki ve vaziyet,,. Aynı ülkede inkılâbı yapan başka millet olsaydı, bu inkılâbın o kadar mühim bir ehemmiyeti olmazdı.

2 — Türk inkılâbı, doğuş, kuruluş ve yaşayış zamanı bakımından dünyanın müstesna zamanına raslamıştır. Bu cihetten inkılâbımız evrensel "cihanşumul,,dır. Zira, Türk inkılâbı daha çok önce olsaydı, tesirleri bu kadar fazla görülmeyecekti.

Türk İnkılâbının hakim prensibi, millete refah vermektense başka, milletin insanlık camiası içinde en yüksek bir mertebeye çıkmasını, medeniyet tarihindeki hakim rolünü almasını istihdaf etmektedir.

O ZİNCİRLE AVUNUYORUM

Gümüşi, sisli, reçine kokulu Soğukölük'ta SOLMAZ çiçeği rayihasının gönlümü sardığı, varlığını çevrelediği, sarhoş ve başıboş dolaştırdığı an ...

Hep gecenin gündüzü ile, günün yarısı kadar uzun sürecek ayrılık koklaşmasında buldukları andır.

Ve ben o vakit geleceği düşünmüyorum, irkilmiyorum bile ...

Çamlı yol kıyısındaki düzlükte, yassı bir taş üstüne bir kuş kondu.

Ben ona, taze ceviz içi ayıkladım ve yedirdim ...

O, avucuma, kaygılı fakat tatlı bir teslimiyetin galebesiyle eşsiz ve zarif tüylerinden işlenmiş ay yıldızlı zincirini bıraktı gitti ...

Ve ben şimdi o ay yıldızlı zincirle avunuyorum ...

Hk.

KEMAL GÖNER

Şu halde, milli tarihimizde istiklâl mücadelesi böyle bir idealizmin eseridir.

Büyük Türk inkılâbının meydana gelmesi, milli tarihimizin kaydettiği üzere Türk milletinin en yüksek, mükemmel insan zümresine mensup olduğunu isbat eder.

Gerçek Ortasyada ve gerek Anadolu'da Türk yurdunun fizikî "Tabii,, karakteri ırkımızı yüksek bir irade ve icabında hayatını her zaman vatan uğrunda feda edecek cesur şahsiyetler sahibi yapmıştır. Bu kahramanlığın doğurduğu istiklâl aşkı vicdanî şefkat ve akliselim Türkün mümtaz vasıflarındandır.

Türk inkılâp ve istiklâli yekdiğerinden ayrılmaz iki unsurdur. İnkılâp ve istiklâlimizi bütün varlığımızla yaşatacak ve yarının nesillerine parlak olarak teslim edeceğiz.

Türk Millî tarihi, cesaret ve kahramanlığımızı, sarsılmaz, yıpranmaz azim ve irademizi, yaratıcı ve yapıcı ruhumuzu, üstün zekâ ve kabiliyetimizi ve medeniyetimizi aksettiren parlak sayfalarla doludur.

Mevzuuma son verirken Cumhuriyetimizin bânisi Ebedî Şefimiz Atatürk'ün mânevi huzurunda hürmetle eğilir, Millî Şefimiz, çok kıymetli Cumhuriyetimiz İsmet İnönü'ye derin hürmetlerimi arz eder ve Türk Milletini ve onun timsali olan Kahraman Türk Ordusunu ve kumandanlarını saygularıyla ve sevgilerimle selâmlarım.

SEYFİ ALPAN

ATATÜRK'ÜN

ölümünün beşinci yıldönümü

— Halkımızın yapılan ibrende. Bn. Cemile Aytaç tarafından söylenen hitbe. —

Atatürk öleb beş sene oluyor.

Beş sene hergün bini ona biraz daha yaklaşırdı. Hergün varlığımızdaki büyük nufuzunu biraz daha artan bir kuvvetle hissediyoruz. Bu da ispat ettiki onun maddi varlığından ayrılmış. Türk milleti için asla ondan ayrılmış olmamıştır. Atatürk aramızdaki yaşadığı günlerde bugünkünden daha taze ve canlı degildi.

Gerçi bugün bizimle fanilerin diliyle konuşan bir Atatürk yoktur. Fakat hareketlerimizde hükmeden irade, halâ onun iradesidir. Cözlerimizdeki ışık nekadar sönmüş olursa olsun, gözlerimizdeki ışık halâ onundur. Ona kısme ölmüş diyemiyor. Efsanelere karşın büyük ve kahraman ismi hürriyete aşk bütün milletlerin dilindedir!.

Atatürk'ü göremiyen gözlerimiz onu her tarafta görüyor. Atatürk artık ölümün erişebileceği bir fani değildir. Ceset olarak Atatürk her fani insanın akıbetine uğradı. Fakat fikir olarak Atatürk yaşamakta, hemde hayatta olduğundan daha canlı ve kuvvetli olarak yaşamaktadır. Çünkü Atatürk'de ölen şey insanlarda müşterek olan şey, onda yaşayan şey ise Türk milletinin ebediyetidir.

Atatürk niçin ölmez ?

Çünkü o bir isyandı. Türkün yokluğunu iddia edenlere karşı varlığını isbat eden bir isyan. Türk ulusunun ruhunda bu isyan, asla sönmeyeceğine göre Atatürk ebedidir!

Atatürk, bir imandı. Türk milletine inanmanın ve onu yürekten sevmenin bir remzi idi. Bu sevmeye ve bu inanma sona erecek midir ki Atatürk zeval bulsun. Türk milleti, ona inanma, ona dayanma, bütün kuvvetlerin, bütün muvaffakiyetlerin kaynağıdır. Bu kaynak yaşadıkça nesillere bu kaynağın, bu hazinenin yolunu göstermiş olan Atatürk'de yaşayacaktır.

Atatürk'ün büyüklüğü yalnız bir devri kurtarmış olmasından değildir. Bütün gelecek devirler ve gelecek nesiller onun hatırasından, onun misalinden kuvvet alacaklardır. Sanki Tanrı bütün güçlükleri bir insanın karşısına çıkarmış ve bunları

bir Türkün nasıl yenebileceğini göstererek bütün gelecek nesillere ebedi bir örnek, baha biçilmez bir ders vermek istemiştir.

Vatandaşlar!

Atatürk'e bağlılık onun fikirlerine bağlıdır. Bu fikirler ki vatan yolunda şartsız ve kayıtsız fedakârlıktır. Bu fikirler ki Türke hürmet ve itimattır. Bu fikirler ki atılış, ilerleyiş ve inkilâptır! Bu fikirler ki milliyet ve medeniyettir. Bu fikirler ki bir evden bir devlet çıkarmak, yeis nedir asla bilmemek, şeref için, istiklâl için icabederse bütüna cihana meydan okumak ve direnmektir. Bu fikirler ki, vatan sallanırken onu omuzlarında taşımak, millet dağılırken onu kollarile toplamak, düşmanı, ihaneti taassubu, yoksulluğu ve tali bir anda yenmek ve bunların arasından dünyanın gıptasına mazhar, yepyeni, dipdiri bir Türkiye meydana çıkarmaktır. Bu fikirler ve bu hatıralar hiç sönmeyeceği için Atatürk'te ölmez..

Atatürk Cumhuriyeti gençliğe emanet bıraktı. Eğer bundan maksat yirmi yaşının etrafındaki gençlik ise onlar esasen Atatürk'ün kendisidir.

(Artık korkmuyorum Mustafa Kemal yirmi yaşına girdi.)

Gençlik onun güvenine lâyıktır. Ve onun eserine daima sadık kalacaktır. Atatürk'ün Cumhuriyeti emanet bıraktığı gençlikten maksadı eğer yaş değil de dimağ ve fikir gençliği ise büyük önderin işareti yine çok manalıdır.

Cumhuriyetin en kuvvetli istinatgâhı daima yenilik ve atılganlık olacak demektir. Cumhuriyeti yaşıtmak ve yükseltmek isteyenler göğüslerinde daimi bir inkilâp ve hamle heyecanı taşıyacaklar demektir.

Atatürk en büyük servet olarak milletine, bu ruhu bırakmıştır.

Bu ruh bizim ondan devir aldığımız kıymetli miras ve en büyük hazinedir. Atatürk'ün inkilâpçı ruhu, asırların üstünden geçerek nesilden ne-

sile devredilerek ta sonsuzluklara kadar yaşayacaktır.

Atatürk hayatta iken bir meş'ale gibi etrafına ışık verirdi. Ölümü bu meş'alenin sönmeye değil, bütün ruhları kaplayarak sayısızlaşma ve sonsuzlaşması oldu. Şimdi artık büyük meş'ale için sönmeye tehlikesi kalmamıştır. Çünkü her ana baba çocuklarına verdiği hayatla birlikte bu meş'aleyide devretmektedir. Bu suretle Atatürk herkesin hayatı ile birlikte devam edip gidecektir.

Onun için, bugünü biz buraya onu kaybettiğimiz için ağlaşmaya gelmiş değiliz. Onun kurtardığı vatani her ne pahasına olursa olsun korumak, onun kurduğu Kemalizmi her ne pahasına olursa olsun yaşatmak hususundaki azmimiz ve kararımızı tekrar için toplanmış bulunuyoruz.

İçimizde yaşarkende öldükten sonrada Atatürk'ü en güzel öven, bütün başarılarında onunla beraber ve bütün yüksek vasıflarile onunla bir olan ve her büyük günümüzü Atatürk'ün hatırasına bağlamakta zevk bulduğunu Aziz Milli Şefimizi anmadan Atatürk'ün hatıralarını tamamlayamıyoruz.

Atatürk için söylediklerimizin hepsi, aynı zamanda Milli Şef içindir.

Atatürk ve İnönü aynı yol, aynı ülkü, aynı fikir ve aynı bayraktır.

Tanrı bu iki rehberi Türk Milleti buhranlar içinde ve güçlükler arasında şaşırmasın, yolunu bulsun, diye göndermiştir. Yolunu şimdi ışık tutan eşsiz baş, İnönüdür. Bayrak onun elindedir. Ve büyük millet onun arkasındadır.

Aziz Atatürk!.. En küçüğümüzden en büyüğümüze kadar senin sevginle doluyuz!.. Senin yolunda tereddütsüz yürüyoruz!.. Senin o kadar itina ile bahsettiğin Millî birlik emsalsiz bir muvaffakiyetle devam ediyor.

Üstüne titredığın fikirlerden bir tanesi bile yıpranmış değildir.

Cumhuriyeti emanet bıraktığın gençlik, etrafında yanan meş'aleler gibi, ateşli ve heyecanlı eserini muhafaza etmektedir. Sana verdiğimiz sözü bir daha tekrar ediyoruz:

Senin kurtardığın vatani, korumak, yükseltmek ve ebediyetlere kadar götürmek için verdiğin vazifeye devam ediyoruz. Devam edeceğiz.

Cemile AYTAÇ

TANRIMA

— Dost Vehbi Evinç'e —

Şahane bir iklimin parmaklarından
Tanrım dökülsün kalbime her sır.
Çiçek bahçelerinde rüzgârın yadigarıdır
Bir güz akşamı musikiler halinde yağan

Takılmadan kirpiklerimize vehim
Bir defne dalına tünegin hasret.
Tanrım rüyaların anahtarı sendedir
Gönder biraz uykularımıza kısmet.

Varsın ram olmasın ömrümüze bahar
Her şey mes'ut rüya iklimlerinde.
Dudaklarında bir hasret şarkısı gibi gülen
Tanrım, nerdedir o huzur dolu belde?

1941

MACERA

Beyaz tomurcuklarla gel, bahçemize
Penceremizden boşaltiver baharı.
Getir dalgaların öptüğünü rüzgâr
Unutacağız rüyalarımızda ALLAH!

Bir bebek gülüşile gel, evimize
Uzaklaşmadan kadat sesleri kuşların.
Bir anne kucagında biten macera
Masum penbeliğinde sabahların

1942

Şükrü Enis REGÜ

Yolum ve Ben

Ülkü ateşile tutuşan ruhum,
Bu sarp yoldan asla dönmiyecektir!
Bağrında tufanlar kopan bir Nuh'um,
Tuttuğum meş'ale sönmeyecektir!..

Olmuşum bu yolun adsız neferi,
" Tanrım .. kavuşmak dileğim benim!
Ölürsem yapmadan kutlu seferi,
Ağlasın ardından meleğim benim!..

Cemal Oğuz ÖCAL

Gelin Ağlatan

AZMI SELAT

Adana halkevinin guruba bakan bir köşesinden karlı, dumanlı Toros silsilesinin gönle ferah veren manzarasını seyrederken, epidir hasretini çektiğim Trakyayı, onun mor Balkanlarını, satırları meltemlerle köpüklenen yeşil nehirlerini hatırlıyor, İnanlı tepelerinde mağrur mağrur dalgalanan kahraman Beşinci Ordunun bayrağını görür gibi oluyorum.

Mazinin bu tatlı hatırasıyla karşı karşıyayken, Trakyanın meşhur halk türküsü (Gelin Ağlatan'ı) hatırladım. Bunu Görüşler okuyucularına sunuyorum.

1

Gemler vurulmuş atımıza,
Yol düşüyor batımıza,
Anne ben gidiyorum,
Tez gel yatımıza,

Dağlar dağlar viran dağlar,
Yüzüm güler kalbim ağlar

2

Evim köyüm gül, al, al,
Üstümde ipekten şal,
Anne ben gidiyorum,
Hakkını et helâl,

Dağlar, dağlar viran dağlar,
Yüzüm güler kalbim ağlar.

3

Parmağımda altın kına,
Yar geliyor yakına,
Anne ben gidiyorum,
Ergeneye bakına, bakına,

Dağlar dağlar viran dağlar,
Yüzüm güler kalbim ağlar.

4

Karataştan gece geçtim
Acı tatlı sular içtim

Gelinliğimi

Düğünümden önce biçtim,
Dağlar dağlar viran dağlar,
Yüzüm güler kalbim ağlar.

Ana :

Kızım gitsin güle güle,
Saç başında lüle, lüle,
Ne kadar benzer gonca güle

Dağlar dağlar viran dağlar
Yüzüm güler kalbim ağlar.

6

Kaynana:

Yağmur yağar taş üstüne,
Kalem oynar kaş üstüne,
Gelin ne söylesen baş üstüne,
Dağlar, dağlar viran dağlar
Yüzüm güler kalbim ağlar.

TENBİH

Aynalara bakma, izin kalır.

Güzelsin, aşkımdan bile, güzel

Uykumuza bir rüya girmekte,

Sevgilim, bütün bir ömre bedel.

Hayata ışıklar içinde gül,

Şarkı gibi gecelerden süzül,

Bir yağmur ol bahçelere dökül.

Ve akşam üstleri habersiz gel.

Bırakma, bu ebedî öksüzü.

Çiçekler üstünde öp gündüzü.

Uzak uzak gülerken gökyüzü,

Bu sabah herşey daha mükemmel.

Göçeli

Adana Şerî Mahkeme Sicilleri Kataloğu

—GEÇEN SAYIDAN DEVAM—

Naci KUM
Müze Müdürü

Varak	Tarih	Cinsi	Yazısı	
4A.	1043	Borç ödeme	Divanı	Sipahi Abdullah oğlu Mehmet ağa ile Molla Hasan oğlu — Vezir Bayram paşa kâtibi — Hüseyin Çelebi arasında alacak davası ve ödeme ilâmı.
4A.	1043	Ferağ	"	Adana, Emirler mahallesinden ölü Necati Ağa'nın terkettiği karısı Sarı Kadın vekili isfendiyyar Çelebinin Şucâ ağadan kalma bahçe ve evi 1200 kuruşa sattıkları.
4B.	Rc. Başı 1043	Vasilik hücceti	"	Yüregirde Kefi nam eemaattan ölü Yusufun oğullarına Ali oğlu Sâleymanın vasi tayin edildiği
5A.	1043	Köle azadı	"	Adanada oturan Dergâhi âmi sipahilerinden Abdullah oğ. Cafer ağanın Siyah kölesi Mahmud azadettiği
5B.	1043	Eyalet devir ve tesellümü	"	Orduyu Hümayın tarafından Adana Eyaleti kendisine tevcih olunan HÜSEYİN PAŞA'nın namına, Kaymakamı Mustafa ağa, evvelce Hamid Sancağı mutasarrıfı olan Mehmet Paşa huzurunda eyaletidevir veriyor.
7A.	1043	Menzil aidatı tesellümü	"	Toplanan Bedeli menzil akçasının tesellümüne memur olan silâhtar Ali Beyin, bu menzil ve avarız aidatın tahsile memur olan Mehmed ağadan 2000 riyal kuruş teslim aldığına dair hüccet.
8B.	1043	İera makbuzu	"	Adana Beylerbeyi kaymakamı ayandan Abdülbaki Ağa, Adana Sancağında olan Harir Öşrünü — İpek rüsumu — yeniçeri zümresinden Mecit Beşe ve arkadaşlarına 1060 riyal kuruşa icara verip bedelini aldığına dair makbuz ilâmı.
9A.	1043	Veraset ilâmı	"	Bor Kadısının ilâmı üzerine: Adanalı Allah Verdi. ile Saracan mah' sinden debağ Pir Ahmedin veraseti ilâmı.
10A.	1043	Hudut davası	"	Şeyh Muslihiddin ve Kasaplar mahallelerinin sınır davaları hücceti.
11A.	Mh. Başı 10444	Tereke kaydı	"	Halepten İstanbula giderken Adanada mürdolan (ölen) (X) Bavlo'nun varisleri olmadığından Adana eyaletine ve beytülmaline mutasarrıf olan Mehmet Paşa Kaymakamı Abdülbaki ağaya tereke den 74074 akçelik mal teslim olduğuna dair.

Varak	Tarih	Cinsi	Yazın	
11A.	1044	Cariye azadı	Divanı	Adana âyanından Seyid Mehmet Ef. Abaza sultünden olan beyaz, Abdullah kıza Ümmehani'yi tük — azad — ediyor.
11B.	Mh. 1044	Has erazi icarı	"	Trablus Şam beyler beyisi Kasım paşanın Adana'daki hasarının idare ve zabtına memur olan Dergâhi Âli yeniçerilerinden Pir Gayip, Adana âyanından Matracı Mehmet ağaya 300 esedi kuruşa icara verip, bu has eraziden alakasını kesiyor.
12A.	Şv. Orta 1043	Kadılık tevcih Berahı	"	Muvakket Adana kadısı olan Hacı Ali'ye günde 150 akça ve YÖREGİR ve KUSUN ve OVA'nın ilhakıyla kadılık tevcih olunuyor.
13A.	1044	Hibe ve temlik ilâmı	"	Adana Camiiatik mahallesinden Hasan Ağa kızı Raziye, tarafından babasının hibe ettiği Cafer bey Tabakası denilen yerin bir kısmı temlik diğer bir kısmı da 300 esedi kuruşa satılıyor.
13B.	Ce. sonu 1044	Bor ödeme ilâmı	"	Adana eyaletine mukataalarıyla beraber filen mulasarnı olan Beyler beyi Mehmed Paşa'nın kaymakamı olan Abdülbaki ağa, Adana âyanından Mehmed ağa ve yeniçeri Hüseyin Çelebihuzurlarında: Mehmet Paşanın onlarda istikraz ettiği 2000 esedi kuruşa karşılık Adana mukataasından Ayas memlihasına tabi BİLALLI köyünde hasıl olan 350 kantar tuzu ve Yüreği nahiyesinde vaki AKÇADENİZ memlihası tuzundan da 450 kantarı teslim ettiğinden, bu tuzlar satılmadan başkaları tarafından tuz satışa çıkarılmaması hakkında ilâm
13B.	1044	"	"	Adanada oturan Kayserili tüccar Hacı Hatil Züamardan Hacı Ali oğlu Mehmet ağa kefilliği ile Adana Beylerbeyi Mehmet Paşa'ya verdiği 240 riyal kuruşu paşadan tamamen aldığına dair ilâm makbuzu kaydı.
14A.	10 Ca. 1044	Defin Ruhsatı	"	Karakışla nahiyesinde vaki Dütger oğlu cemaatından Hacı Alinin küçük kızı ateşte yanarak öldüğünden, Beylerbeyi kaymakamı Abdülbaki Ağa mübaşiri solak Bekir Ağa tarafından yerinde tetkik ve muayene edilerek defnine ruhsat veriliyor.
14A.	13 Ca. 1044	"	Divanı kırması	Sarıçem kazasına tabi Baktaşlı cemaatından İbrahim kızının kazaen ateşte yandığı, Mehmet paşanın mübaşiri Matracı Yusuf Beşe tarafından mahallinde tetkik ve defnine ruhsat veriliyor.
14B.	Ca. 1044	Köle satın alınma zabtı	"	Tarsuslu Abdülkerim oğlu Abdülhalim, Adana âyanından ve dergâhi Âli müteferrikalarından Nehmet Ağa mahzarında ikrar ediyor ki: mycliste hazır orta boylu, siyahi Bilâl nam arap köleyi İlyas'tan 80 kuruşa satın aldım; abdi memlûkumdür deyersa da bilâkis, Mehmet Ağanın 40 kuruşa aldığı sabit oluyor.

almış ve kendine ait büyük bir demiryolu şebekesiyle memleketin iç taraflarına kadar münakalatı temin etmiştir.

"Türkiyenin tatbik ettiği devletçilik sistemi XIX. asırdanberi sosyalizm nazariyatçılarının ileri sürdükleri fikirlerden alınarak tercüme edilmiş bir sistem değildir. Bu, Türkiyenin ihtiyaçlarından doğmuş, Türkiyeye has bir sistemdir.

Devletçiliğin Türkiyeye mânası şudur:

Fertlerin hususi teşebbüslerini ve şahsi faaliyetlerini esas tutmak, fakat büyük bir milletin ve geniş bir memleketin bütün ihtiyaçlarını ve birçok şeylerin yapılmadığını göz önünde tutarak memleket iktisadiyatını devletin eline almak. Türkiye Cumhuriyeti, Türkiye vatanında asırlardanberi ferdi ve hususi teşebbüsle, yapılmamış olan şeyleri bir an evvel yapmak istedi ve gördüğü gibi kısa bir zamanda yapmağa muvaffak oldu.

Bu hususta takibedilen yol, anlaşıldığı gibi liberalizmden başka bir sistemdir. .. (8)

Endüstride olduğu veçhile ziraat sahasında dahi birbirlerini tamamlayacak program bu gün geniş bir mikyasa üzerinden tatbik edilmektedir. Devlet ekonomide devletçiliği istediği kadar milliyetçiliği de kendisine bir şiar edinmiştir.

Osmanlı ekonomisi, menşe, karakter ve temayüllerile - bilhassa inhitat devresinde - hemen hemen ecnebi idi. Türkiye Cumhuriyeti, memleket ekonomisini yabancı unsurlardan tasfiye ederek milli bir hale getirmek, Türk yapmak ve Türk tutmak gayesindedir. Bugünkü Türk ekonomisinin organizmi ne bütün ve ne de parça olarak "yabancı benzerliklerle karşılaştırılmaz" ve yine onlarla ölçülemez.

D. Siyasî hayat — Osmanlı imparatorluğu yükseliş devresinde islâm teokrasisini temsil etmekle beraber her türlü feodalite ve partikularizm unsurlarını bertaraf eden disiplinli ve mütakâmil bir devlete mâlikti. Zamanın Harb Akademisi olan Yeniçeri Ccağı ile orduya kumanda heyetini ve siyasî ilimler mektebi olan Enderun ile de sivil elemanını yetiştiriyordu.

Fakat inhitat devresinde sarayın tereddidi, yeniçeri ocağı ile medresenin isyan ve irticaları büyük imparatorluğu harabiye sürükledi. Hükümdar nüfuzunun azalması mütegalibenin ve feodal bünyenin zuhuruna sebebiyet verdi, mütevali harplerle beraber kültürel, ekonomik, sosyal ve politik bir tereddidi kendini tamamen gösterdi.

Türkiye Cumhuriyeti, teokratik ve otokratik devletin yerine devletçi, lâik ve demokrat bir devleti ikame etmiş ve lâikliğe verdiği kıymet dolayısıyla nasyonal faktörün yanında insani faktöre mühim bir yer vermiştir. Devletçi ve demokrat bir bünyeye sahip olan yeni Türkiye sınıfların ve zümrelerin değil, bütün bir milletin refah ve selâmetini ilkö edinmiş ve bir çok Avrupa memleketlerinin halâ bir neticeye vurduramadıkları sosyal reformla-

rı muvaffakiyetle başarmıştır. İki büyük şefin ve bütün bir milletin Partisi olan Cumhuriyet Halk Partisi'nin "altı ana yasası" .. devlet ana yasasına dahil ve bu suretle liberal ve endividüalist şekillerin haricinde devlette millet arasında yep yeni bir münasebetin esasları hazırlanmıştır. Muasır demokrasinin mükemmel bir örneğini teşkil eden Türkiye Cumhuriyeti, demokrasiyi devletin bünyesine en uygun bir tarzda tasavvur etmiş ve bunun en orijinal ve en yeni bir şeklini çoktanberi tatbikat sahasına geçirmiştir. Cumhuriyet Halk partisinin dördüncü kongresinde Parti genel Sekreteri bu noktaya temas ederek şu sözleri söylemişti:

"Demokrasi bir nas bir ayet değildir. Bir ruh bir espri ve bir manadır. Yapılan işler akıl denilen bir süzgeçten geçirildikten sonra. muhit denilen bir icaba uydurulduktan sonra tatbik edilirse faide verir, kök tutar. Zıgana dağının üzerinde portakal ağacı dikilmez, biz filan millet veyahut filân yerde böyle yapmışlar bizde aynini tatbik edelim diyenlerden değiliz. Biz memleketimize uygun olan ulus işine elvereni tatbik ederiz. Ve ulus işlerinde taklit ve dış görüşle beğendirme yerine hayata uygun yolları doğru buluruz. .. (9)

En umumi hatlarla tesbitine çalıştığımız iki devletin birbirine tamamen zıt olan bu bu karakterleri, bizi şu neticelere vardırı:

Osmanlı imparatorluğu yükseliş devresinde islâm teokrasisine dayanmakla beraber her bakımdan muasır devletlere nazaran büyük bir tefevuk göstermiştir. Fakat inhitat davresinde umumî bir tereddidi devleti müthiş bir izmihlâle doğru sürükler. Bir yenilik ve bir kalkınma hareketi sayılan tanzimat, ancak mağlûp imparatorluğun Avrupa emperyalizmine karşı bir nevi tavizatı idi. Kemalizm se gerek kapitalizm ve gerek emperyalizmine karşı kazanılan büyük zaferin devam teminatıdır. Osmanlı Saltanatı hakkında yazılan eserler ekseriya emperyalist menfaatleri temin edici bir mahiyet arzederler. Bu cihetle Cumhuriyet devrini — bir mu kayese bakımından — iyice tetkik edebilmek için eski Osmanlı edebiyat ve vesikalarnın tarihi bir intikadı ve şeniyetlere göre tazelenmesi lâzımdır. O zaman Cumhuriyet Hükümetinin 1923 denberi 19 yıl içinde meydana getirdiği muazzam eserler; kültürel, sosyal, ekonomik ve politik hayatın arzeyelediği türlü safhalar, Osmanlı devleti ile Türkiye Cumhuriyetinin birbirinden ne kadar farklı olduklarını bir kere daba ispat eyler.

(8) Tekin Alp, Kemalizm S. 20

BİBLİOGRAFYA

- 1 — Birinci Dil Kurultayı Zabıtları.
- 2 — Birinci Tarih Kurultayı Zabıtları.
- 3 — Fotoğrafla Türkiye.
- 4 — Fuat Köprülü, Türk dili ve edebiyatı, İst. 1934.
- 5 — Saffet Engin, Kemalizm İnkilâbının Prensipleri, 1, 2, İst., 1938.
- 6 — Tekin Alp, Kemalizm, s., 1936.
- 7 — Sadri Maksudi, Türk Dili için.
- 8 — İsmail Hakkı Uzunçarşılı, Osmanlı Devleti Teşkilâtına Methal.

Gençlik Davası

TEVFİK CAN

Bir memleketin istikbali, o memleket gençliğine bağlıdır. Bu, inkâr olunmaz bir vakıa ve hakikattir. Yetişen yeni neslin üst tabakasını teşkil eden gençlik, eski neslin işgâl ettiği mevkilere oturmağa hazırlanmalıdır. Bu hazırlanış, ahlâka ve günün zaruretlerine uygun olmadıkça, o memleketin istikbali tehlikeye düşer.

Bu hakikati Ebedî Şef, şu sözlerle ifade etmiştir: "Ey, yükselen yeni nesil, Cumhuriyeti biz kurduk; onu yaşatacak sizsiniz."

Burada gençliğin kritiğini yapmayacağız. Muhakkak ki, muhtelif hata ve eksiklerimiz vardır. Mevzu geniştir, mühimdir ve herşeyden evvel memleket meselesidir.

Burada yapacağımız şey, olması istenen bir gençliğin, olması istenen vasıllarının ana hatlarıyla tespitidir. Bu suretle hata ve noksanlarımızı şahsen tespit edersek, "herkes evinin önünü süpürse," caddelerin kendiliğinden temizlenmesinde olduğu gibi, olması istenen bir gençlik kendiliğinden meydana çıkar.

İçtimâl Ahlâk :

Bir toplulukta yaşayan her gencin, diğer şahıslara karşı yapmakla veya yapmamakla mükellef olduğu vazifeleri vardır. Bunlardan mahrum bir toplulukta, sosyal bir anarşi doğar; herkes vazifesini unuttur ve his, düşünce ayrılığı yüzünden o topluluk dağılır.

I — DOGRULUK : Gençler, en geniş anlamında, doğru olmalıdırlar. Buradaki doğruluk mefhumunda fesatçılık, riyakârlık, iki yüzlülük ve yalancılık yapmama halleri gömülüdür. Türk gençleri, atalarından tevarüs ettikleri doğruluğu, hiçbir suretle maddî ve manevî menfaat uğrunda suistimal etmemelidirler. "Doğru söyleyen dokuz köyden kovulur," darı meseli, suiniyet sahibi insanlarıdır.

II — HÜRMET : Büyüklere ve kadınlara hürmet, her gencin yapması gereken bir vazifedir. Bir büyük elinin öpülmesi, otobüste bir nineye yer verilmesi basit birer hareket olmakla beraber, bir topluluğun ahlâkını göstermesi bakımından çok mühimdir. Gençliği yetiştiren ana — baba, öğretmen

ve diğer büyükler, onlardan, maddî yardımdan ziyade hürmet görseler, daha çok memnûn kalırlar.

III — ŞEFKAT : Yarının büyüğü olan çocuk, ağabeylerinden, bir yaralı gençlikten, bir şefkat bekler. Büyüklere hürmet, nasıl esaslı bir kaide ise, küçüklere, hastalara şefkat ta esaslı bir kaidedir.

IV — ZAYIFLARI HİMAYE : Gençlik, zayıfları himaye etmelidir. Bir topluluk için bir tesanüt, bir zayıfları himaye prensibi muhakkak lâzımdır. Bugünkü toplulukta tabii, tesadüfî sebeplerden dolayı bir gayrîmusavat vardır. Böyle bir cemiyette, insanî hisler, gençlerin zayıfları himaye etmesini ister. Bilhassa gençlik, kadınlara, yardım ve himaye kollarını uzatmalıdır.

V — HÜRRIYETE TECAVÜZ ETMEME : İnsanların, insan olmak itibarıyla bir takım hakları ve mükellefiyetleri vardır. Her cemiyet bugünkü insana pek çok hak tanımıştır. Bu hakların hududu diğer insanların haklarının hudududur. Bu hudut aşılmamalıdır. Gerçi cemiyet adalet mekanizması, böyle bir tecavüz halinde harekete gelirse de, gençlik, böyle bir müdahaleyi içap ettirecek hareketlerden sakınmalıdır. Cemiyet, gençlikten, hakka hürmeti bekler.

Mücehhez Olması Gereken Fikirler :

Bir cemiyet gençliği için düzgün ahlâk kâfi değildir. O cemiyet gençleri bir takım fikirlere ve gayelere sahip olmazsa, o cemiyet statik bir durum alır: hiçbir zaman yaratıcı ve kurucu bir gençlik vücut bulmaz.

I — MİLLİYET : Bir cemiyet gençliği, milliyetini ve milletini iyice öğrenmeli ve her şeyde o, üstün bir durum almalıdır. Gençliğimiz aslını iyice bilmeli ve maziden kalan kahramanlık günlerini, acı hatıraları unutmamalıdır. Aynı meziyetle reşah olmak ve aynı hataları işlememek için büyüklerini tamamiyle öğrenmelidir. Milletinin kudsîyetine inanmalı; diğer milletlere hayranlıktan ziyade, maul ve güzel işlerde onlara yetişmeğe, onları geçmeğe çalışmalıdır.

II — MEMLEKET DAVALARI : Gençlik, memleket davalarıyla yakından alakadar olmalıdır ki, yarın o işler hakkında selâhiyetle konuşabilsin ve eser meydana getirebilsin.

A — Köy : Bu memleketin % 80 i köylüdür. Dolayısıyla bizim cemiyetin inkişafı, muhakkak surette köyün ve köylünün inkişafına bağlıdır.

B — Maarif : Bizde ilk tedrisat mecburidir. Her genç bunu teşvik etmelidir. Zira memlekette okuyup yazması olan nüfusumuz azdır. Okullarda öğretilen umumî esasları, sınıf geçmek için değil, istikbal için öğrenmelidir. Maarifi yüksek bir cemiyet, her sahada muvaffak olur ve olmaktadır. Medeniyete giden yolun müspet ilimden geçtiği unutulmamalıdır. Atatürk diyor ki : "Hayatta en hakiki mürşit ilimdir."

C — İmar : Birbiri ardınca harplere giren milletimizin yıkılmış ve yakılmış birçok yerleri vardır. Vatanımızı en yakın bir zamanda en mürur bir ülke haline getirmeye çalışmalıyız.

D — Sanayi : Sınai inkişabımız henüz başlamıştır. Kendine yetecek mamul yapamayan bir memleket bugün, büyük sanayi memleketterinin bir pazarı olmaktadır. Böyle olmamak için sanayi hamlesine gençliğin de iştiraki lâzımdır. Sanat, mühendis, maden mektepleri gençliği bekliyor.

III — TEŞKİLAT : Bugün herşey ve her yerde bir organizasyon lüzumu hissedilmektedir. İşlerin iyi yürütülmesi, çarkların iyi işlemesi için baştan sona kadar bir teşkilâta ihtiyaç vardır. Teşkilâtsız iş, boşuna bir zahmet, zaman ve malzeme israfından başka bir şey değildir. Halbuki biz "az zamanda çok işler yaptık," ve daha da yapmak zorundayız. Asırların açtığı gedik, gençlik hamlesile kapatılmalıdır. Çarkları iyi işlemeyen cemiyet, çarkları arasında kalmağa ve ezilmeğe mahkûmdur.

Vazife , İş :

Her genç yarın bir mevki işgal edecektir. Bu mevki ne olursa olsun, "muntazam mesai," "enerjik bir çalışma," "vazifeseverlik," "bugünkü işi yarına bırakmama," gibi esaslı prensiplerden ayrılmamalıdır. Vazife mukaddestir; onur, kudsîyetine yakışacak bir şekilde çalışmak gençliğin borcudur.

Azim , irade :

Gençlik azim ve irade sahibi olmalıdır. Hiç bir şey onu yolundan döndürecek bir mani teşkil etmemelidir. Her ne sahada olursa olsun gayeye soğukkanlı, sarsılmadan ve yol değiştirmeden yürü-

MÜJDE

*Deryalar kadar derin,
Ufuklar kadar uzak
Ve bahar kadar ılık
Bir müjde var..
Bir müjde var,
Yaseminden dalgalarla!
Bahar, böhâr olup
Serilsin kapına.
Ve semalar,
Yol vermesin
Keder ufuklarına!
Deryalar kadar derin,
Ufuklar kadar uzak
Ve bahar kadar ılık
Bir müjde var..
Müjde!...*

İBRAHİM AKDOĞAN

melidir. Eğer Atatürk önüne çıkan engellerden çekinerek yolunu değiştirseydi; daha ilk günü pusulasız Bandırma'ya binmez ve Samsuna çıkmazdı. Anı isabetli karar ve kat'i azim, insanı hedefine götürür.

Aile Telâkkisi:

Aile mukaddes bir yuvadır. Ona lâzım gelen hürmet gösterilmelidir. Aileye karşı yapılan her türlü tecavüz, kendi şahsına yapılmış gibi telâkki edilmeli ve önüne geçilmelidir.

Ailede terbiye, ilk ve esaslı terbiye olduğu unutulmamalı ve çocuca ilk doğru yol gösterilmelidir.

Cemiyete Karşı Mesuliyet :

Bu saydıklarımızın bir kısmına itaat mecburidir; kanunla tayin edilmiştir. Bir kısmı ahlâkidir; ahlâki müeyyide ile karşılanmıştır. Fakat ne olursa olsun, unutulmamalıdır ki, gençlik bunları veya bunlara benzer diğerlerini yapmaya veya yapmamaya kendini vicdanen mecburi addetmelidir. Bunları yapmayan veya yapan genç, yalnız kanuna ve ahlâka karşı geimmiş olmaz; daha ziyade dünkü, bugünkü ve yarınki cemiyetine mesul olur.

Bu mesuliyet fikriyle hareket etmiş olan gençlik doğru yoldan sapmamalı, hedefine dik başla ve açık olmakla yürümelidir.

Bu saydıklarımızın eksiksiz olduğu iddiasında değiliz; noksanımız bulunabilir. İddiamız şudur ki; böyle bir gençliğe sahip olduğumuz gün "Türkiye Cumhuriyeti payidar," olacağına her zamandan ziyade emin olacağız.

TEVFİK CAN

Çocuklarımızı yarına nasıl

HAZIRLAMALIYIZ?

HALİS ÖZGÜ

Hayatın en önemli vasi içinde gelişmekte olan bir oğlunu parlarla birlikte durmadan değirmeni-
dir. Bütün canlı varlıklar muhtemelen hususiyetlerle
birlikte durmadan gelişmek, tepki kabiliyetlerini
taahhüt etmek suretiyle değirmenler. Her bakımdan tam
istihkak ancak ölüme mümkündür.

Hayat devamlı bir istihkak değildir. Ölüme ve
kainat meseleleriyle çok yakından ilgili olan bu ve
bu kullanmaya elverişli bütün kuvvetlerini faaliyet
sahasına atmağa zaruri kalmaktadır.

Hiç utanıp kurtulma, yani doğuşta ölüme bebe-
rine birleşmesi ve tam manasile bir anap geçidi
hahim olan hayatta her an karşılaştıkları güçlük-
ler önünde tahmin edici hal terakki bulamayan
fertler yok olmağa mahkumdurlar.

Medenîlikten mübetinde tahrikli bir unsur
olan ve bezenseleri için bir kurt mahiyetini alan in-
sanlara ihtiraslarla zaman zaman dinlerin ürkererek
bahsettikleri gerçek bir cehennem manzarasını
güsteren dünyamızda rahhal bir hayatın tasavvuruna
imkân yoktur.

Hayatın gerçek manasını kavrayamayan, güç-
lükleri yenmeye yeter denirde enerjiye malik bu-
lunmayan, kuvvetli iradeye malik olmayan, mühe-
si kendine zerk etmesini bilmeyen, çalışmak za-
retlerini idrak edemeyen, kendi kendini idareye muk-
tedir bulunmayan, muvaffakiyetin sırlarını ve sa-
detini mevcudiyetinin dışında arayan insanların na-
sıpları utanıp, mühtel ve sefalettir.

Yavrularımızı ve gençlerimizi daha elim şart-
lar içinde devamedecek olan yarıklı hayatı icap-
larına göre yetiştirmek mecburiyetindeyiz. Yarıklı
hayat kuvvetli iradele, müteşebbis, gözü pek, soğuk
kanlı, mücadeleden yılmayan, sebatkâr, bilgili, pra-
tik, kafası işleyen, muhtemelen istihkak etmesini bilen
kendini idareye muktedir, insanlar istiyecik-
tir.

Onun için daha ilk yaşlardan itibaren çocuk-
larımızı bu vasıflarla mücehhez bir hale getirmeye

çalışalım. Sevgi ve şefkatimizi yavrularımız için za-
retli olabilecek bir dereceye vurdurmuyalım.

Bazı ana ve baba aşırı derecede çocuklarına
aşırı derecede düşkün olurlar: onların evden dışa-
rı çıkmalarına, oynamalarına, yorulmalarına
tahammül edemezler.

Düşünmüyorlar ki bütün bunlar çocuklarının
bedenen ve ruhen normal bir şekilde gelişmeleri
için zaruri şeylerdir. Hayat ebedi bebekler için
merhametsiz ve amansız bir düşmandır.

Çocuklarımızı ve gençlerimizi reşeli yapmağa
gayret edelim. Zira neşe kavvet kaynağıdır, muvaf-
fakiyetin tılsımlı anahtarıdır.

Yavrularımızı bedbin yapacak en küçük hare-
ketten çekinelim:

Çünkü kötümserlik varlığımızda mevcut enerji-
yi eriten menfi bir kuvvettir.

Şiddet ve dayak hiçbir zaman bir terbiye va-
sıtası olmamalıdır.

Fena idare edilmiş terbiye bütün hayat boyunca
ca tesirini idame ettirir. Şiddete dayanan terbiye
sistemleri akla, hayale gelmeyen sonuçlar verirler.

Bunlar arasında en önemlisi ve tehlikelisi hiç
şüphesiz yokki kendini küçük görme duygusudur. Bu
duygunun ne kadar elim neticeler verebileceğini
son tahlili ruhiyat araştırmaları bize açık olarak
göstermişlerdir.

XVIII nci yüzyılda yaşayan ve fikirleriyle daima
aramızda mevcut bulunan meşhur Fransız mütefek-
kiri (J. J. Rousseau) nin dediği gibi bu alemde
insanın mukadderatı ızdıraptan başka birşey de-
ğildir. Bize daima acı yağdırın bu hayatın şiddetlerin-
den hiç olmazsa mümkün olduğu kadar yavruları-
mızı iyi korumağa çalışalım ve onları yarıklı haya-
tın azgın saldırılarına karşı koyabilecek bir hale
getirelim.

Düşünceler

Anne

Hayat ufku, tarih kültürle genişler.

Tarihçi herkesten fazla ansiklopedik bilgiye
muhtaçtır.

Bir Cüretkâr tarih yaratabilir, fakat, bu cüret-
kâr cahilse asla tarih yazamaz.

Uğraştığı bilim kolunun tarihinden anlamayan
bir kimse hakiki bir uzman sayılmaz.

Tarih bilgisi kit olan bir kimse entellektüel
sayılmaz.

Tarih, devirleri ayırt eden bir ölçüdür.

Tarihçi, Dünya ile yaşattır.

Tarihsiz Hayat, Hayatsız tarih olmaz

Tarih durmadan akan bir seldir, etrafında kısa
ve uzun ömürlü hatıralar bırakır.

Hayat olaylardan ibarettir. Tarih de bu olay-
lardan bileşik bir zincirdir.

Dünya, tarihin yurdudur. Zaman ise, bu yur-
dud ucsuz ve bucaksız bir ufkudur.

Tarihin yardımcı ilimleri çoktur. Fakat bizzat
tarih her ilmin yardımcısidir.

Tarih sosyal ilimlerin anasıdır.

Filozofinin ödevi, tarihi kuş bakışı seyretmek-
tir.

Siyasal hatalar, tarih bilgisizliğinden ileri gelir.

Tarihini bilmeyen kendini bilmiyor demektir.

Tarih aneak aynı şartlar altında tekerrür ede-
bilir. Bunun içindir ki istikbali keşfetmek tarihçi
gözle kısmen mümkün olabilir.

Tarihde Tıp gibi bahtsızdır; Herkes kendisin-
de ondan bahsetmek salâhiyetini görür.

Nurettin ÜNEN

Melek gibi günahsız, tanrı gibi sanatkâr
Herşeyden daha üstün, ruhu var, varlığı var.
En müşkül anlarında hemen karşına çıkar
" İç " diye uzattığı abıhayat tasıdır.

Tapmak ona lâyıktır, uğruna ölmek ona,
Acıların en gücü, ölüme kalmak sona.
Tanrım canını alma ermeden arzusuna
Mürettef görmek onun bir kızılelmasıdır.

Hastalansan başında, uykusuz bekleyen o,
Gözyaşları sel olup " kuzucuğum " diyen o,
Yolumuzda öztünü, canevini yiyen o,
Tahammül mastarının biricik deryasıdır.

Ayağına taş değse, diken batsa eline.
Kendisini kaptırır ızdırabın seline.
Ne terazi, ne ölçüt bulunmaz bedeline
Değer denen mefhumun mücessem markasıdır.

Bağrında kucagında, sıcaklık mânalandır,
İki yumuk el bile onu sırrından tanır.
Sevgi bir bayrak gibi göğsünde dalgalandır
Şefkat nurdan bir ışık, alında firmasıdır.

Geçmişin derininde hayalinle gez, dolaş,
Bazan sisli bazan da aydın ufukları aş,
Sütlüne lâik isen vatan uğruna savaş
Zira vatan ana'nın sembolü, armasıdır.

Sınırını bekleyen Mehmetçik onun malı,
Her cemiyet onla bulmaktadır Kemalı
Yuvamızda daima heykeli bulunmalı,
İnsanlığın parlayan gra gibi aynasıdır.

Yigitler, gelinler, kızlar, çocuklar
Yarın yurdumuzda düğün, bayram var.
Birleşip veriniz güzel bir karar,
El öpmek saygının bir mânasıdır.

Dua dilinden düşmez, evlât aklından çıkmaz.
Onun kadar dünyada değne kullar çekmez naz,
Yusuf Gülen annenin şanlı destanını yaz.
Yaratılmış kulların hası, müstesnasıdır.

Yusuf GÜLEN

Osmanlı Devrinde Adana'ya ait bazı vesikalar

Şevki BERKER

Çukurova tarihini Osmanlı devri için, yalnız vak'a nüvislerle hususi tarihlerin eserlerini ve kılâhları teftih etmek kâfi değildir. Çukurova şerhlerine ve bilhassa Adana'ya ait bütün vesikalâna meselâ, Padişah hükümlerle şerh sicillerini ve diplomasiye ait vesikalâna aşretmek lâzımdır.

Vesikalar nev'inden olan bu materyal hâzırda, neşre edilmiş diğer vesikalâna da teşmil etmek lâzımdır.

Bu nüshata ise Adana aşiretleri arasında zuhur eden raifîye, Kozan Oğluna, Akça Koyunlu ve Üsküdar aşiretlerinin yazışma çıkmalarına dair bazı hükümler aynen derlenmiştir.

Vesika I.

Adana aşiretleri arasında raifîye zuhur ettiğine dair.

Adana Begine hükmü ki Hâliye Kasun (1) Kadisi mektub gönderüb kazai mezburâ tâbi cemaati Dokuz'dan Köt Talat dimekle maruf kimesne ebaanced rafizi olup bu ane gelince revafiz cemiyetinin hafiyetleri iderken hâliye aşikâre ider olup ve nice sunâileri dahi mezhebünden çıkarub başına cem idüp cemiyetden hâli olmiyyub ve vilâyet halkından bin nefer kimesneye hükmü idüb her davada bu cümleye reis olup nice müslimanlara şakidi zor ikamet idüb ve bazı kimesneye itira eyleyüp vilâyet halkına ihtilâl virmişdir deyu arz etmeğin buyur'um ki vusul buldukda tehir etmeyüp mezkûr ele getirüb dahi Toprak Kadisi mahzarında âyanı vilâyetden ve bigarez kimselerden anva'nin hak üzere teftiş idüb göresin arz olunduğu üzere mühlid

ve rafizi olduğu sabit olursa muktezayı şer'üzre lâzım gelânı icra idesin Ehli fesad $\frac{2}{3}$ rafiziye aslâ ruhsat virmiyesin Fi 12 c (1575). Ahmet Refik. Anadolu'da Türk Aşiretleri, s. (29--30)

Vesika II.

Kozan Oğlu'nun esir edilerek, Niğde kalesine hapsedildiğine dair.

Adana Beylerbeğisi Abdülgafur Paşa'ya hükmü ki

Senki miri mirani mumaileyhsin Kozan oğlu nam şakiyi ahz ve Niğde kalesine gönderüb kal'a bend olunduğu tarafından ilâm olunmağla imdi emri şerifim vusulünde şaki - i merkum Kozan oğlu'nun ahvali marifet-i şer'ile gereği gibi teftiş ve tefahhus ve davacıları zuhur ider ise bihasbeşşer lâzım gelân hukuku ibad eshabına istirdad olunub ve mezburun eshabı fesaddan olduğu sabit ve zahir olur ise hüccet - i şer'iyeye olunduktan sonra şer'ile hakkında lâzım gelân cezasını tertip idüp ve eğer ukubet - i şer'iyeye terettüb ider töhmet sabit olmaz ise yanına kifayet mikdarı âdemler koşub firar itmemek üzere yollarda muhafaza iderek kaydübend ile deri devletmedarıma irsal ve ihzar ve mezburun keyfizat - i ahvalini sihhat ve hakıykali üzere deri devletmedarıma arzu ilâm eyleyesin deyu yazılmıştır. Fi evaili c 1119 (1705). Anadolu'da Türk Aşiretleri, S. 135.

Vesika III.

Kozanoğlu'nun Niğde Kalesinde mülhem haps edilmesine dair.

Bervechi arpalık Niğde sancağına mutassarrif olan Ömer Paşa'ya ve Niğde kal'esi dizdarına hükmü ki

Bundan akdem Kozanoğlu dimekle maruf şakiyi hâlâ Adana beylerbeyisi olan Abdülgafur dame ikbalihu ahz ve Niğde kalesine gönderüb kal'a bend ittirdiğin mukaddema deri devletmedarıma ilâm edüp ve şaki merkumun kemekân kal'ei merkumede mühkem habs ve kal'a bend olunması lâzım olmağla imdi senki miri mirani mumaileyh ve dizdarsın emri şerifim vusulünde şaki merkum Kozanoğlunu kal'ei merkumede gereği gibi habs ve kal'abend idüp ve eğer Adana beylerbeyisi miri mirani mumaileyh tarafından talep olunursa dahi virmeyüp ve bir taryikle gaybubet ve firar itmemek üzere muhafazasında kemayeebeği ihtimamı tam eyleyesiz şöyleki her ne taryikle olursa olsun şakiyi merkum kal'ei mezburden çıkıp bir tarafa firar itmek ihtimali olur ise sonra bir dürlü arzu cevabınız isga olunmayup mezkûr Kozanoğlu'na olunacak ceza size tertip olunacağı mukarrer ve muhakkak bilüp ona göre ziyade basiret ve intibah ile hareket ve bundan sonra emri şerifim varamadıkça bir taryikle itlak eylemeyüp kal'ei mezburede hifûu habsi hususunda ziyade ihtimam eylemeniz babında fermanı âlişanım sadır olmuştur Buyurdum ki Fi evaili z 1119 (1707) Türk Aşiretleri s. (138 - 139)

Vesika IV.

Akça Koyunlu ve Üsküdar aşiretlerinin yazışma çıkmalarına dair.

Adana beylerbeyine Adana ve Sis ve.. kademalarına hüküm ki Medine Adana ve Sis ve Payas Kazaları ahvalileri İfrazı Zülkadriyye hassı cematı içinde olan Akça Koyunlu ve sair Üsküdar reayaları yaylağa göçe gelübelağın biemrillâhi teala yaylakları ziyade ıssı ve müteaffin olduğundan evladları fevt ve sinek ve böcek ve sakırğa dahi peyda olmağla davarları helâk olmağın bundan akzikrolunan kazalar ahvalisi has reayasile maan yaylağa gidüp ve ancak kırk gün mikdarı meks itmeleri için sevalifi ezmanda vüzerayı izamdan köp rüisade zamanında müsaade ve kuru kulağı'na kırk elli nefer muhafazacı tayin olunub ancak bu sene yaylağa gitmemeleri ferman olunmağla evlâd ve davarları helâke yüz tutup ve davarları başların alup günden güne yaylak canibine firar itmek üzere olmaları evlâd ve davarları necat ve kendüleri dahi zarar isabet itmemegi için anek kırk gün miktarı yaylağa kitmeleri için dergâhi muallam kapıcı başlarından olup İfrazı Zülkadriyye voyvodası olan İftiharül emacidü vel ekârim Yusuf dame mecdihu kayımesile istid'ayi inayet itmekle minvali meşruh üzere müsaade ve emri şerifim virmemek için bilfiil baş defterdarım olan Elhaça Meh-

Ne istiyorum?

—Necip Kelpli Can'a—

Bir cânan istiyorum! Kalbimi boşaltacak...
Çılgınca seveceğim bir cânan istiyorum!...
Altın kanatlarımla göklere yaklaşarak,
Saadet ve sevinçten bir cihan istiyorum!...
Her şeyile ((Ideal bir insan)) istiyorum!...

Bir güneş istiyorum! Yüzüme nur verecek..
Ufkuma nur saçacak bir güneş istiyorum!...
Muvaffakiyetlerin sırrını gösterecek,
Altın özlü bir cânan ve bir eş istiyorum!...
Kalbimde tutuşacak bir ateş istiyorum!..

Bir bülbül istiyorum! Şarkılar söyleyecek,
Ruhumu okşayacak bir bülbül istiyorum!...
En büyük şaheseri uğruna hasredecek,
Kalbimle kaynaşacak bir gönül istiyorum!
Hergün, herdem açacak bir sümblü istiyorum.

Necip PEHLIVAN

med dame ulüvvühu ilâm itmikle vechi meşruh üzere amel olunmak babında fermanı âlişanım sadır olmuştur buyurdum ki Fi evaili ra 1120 (1707) Türk Aşiretleri, S. (142 - 143)

Bibliyografya

1 — Ahmet Refik, Anadolu'da Türk Aşiretleri, Is, 1930. Bu yazıya dercedilen dört vesika Ahmet Refik beyin Türk aşiretleri adlı eserinden alınmıştır.

2 — Ahmet Refik, XVI. astrda Rafizilik ve Bektaşilik, Is., 1932

3 — Peçevi, c - 2 Is..

4 — Hamer, Türkçe tercümesi, c - V, Is.

5 — Tabakat - ül - memalik ve Derecat - ül - mesalik. Maruf eserin genel kurmay başkanlığı tarafından Osmanlı savaşları namile ve daha ziyade de harp vukuatına ait olmak üzere yapılan bir neşri.

Not:

Vesikalara ait imlâ, Osmanlı fonetiği ve imlâsı göz önünde tutularak " Anadolu Türk Aşiretleri " inde olduğu gibi alınmıştır.

(1) Türk aşiretleri adlı eserde Kasun, S. (29--30)

Ata Sözleri

— 55 inci Sayıdan Devam —

CEMAL OĞUZ ÖCAL

— Ö —

- 1891 — Ödünç yiyen kesesinden yer.
1892 — Öksüz buldun mu S., hayrat buldun mu yık!..
1893 — Öksüz güler mi? Meğer yanla...
1894 — Öksüz çıkarıcı olmuş da ay akşamdan doğmuş.
1895 — Öküz öldü, ortaklık ayrıldı.
1896 — Öküzün altında buzağı arar.
1897 — Öküzü sar öldürür, yigidi ar öldürür.
1898 — Öküzün boynuzunda olsan arar, bulurlar.
1899 — Ölüm hak, miras helâl.
1900 — Ölenle ölünmez.
1901 — Ölüm ölüm bir ölüm, hırlamıya ne borcum.
1902 — Ölüsü olan bir gün ağlar, delisi olan her gün ağlar.
1903 — Ölüm Allahın emridir.
1904 — Ölüm Allahın emri, ayrılık olmasaydı.
1905 — Ölünün gözü kör olsun!
1906 — Ölüm geldi, zulüm geldi.
1907 — Ölen öldü, kalan kaldı.
1908 — Ölü yüzünde yaş, iman evinde aş bulunmaz.
1909 — Ölümle öc alınmaz.
1910 — Ölmeden gora (mezara) gitti.
1911 — Ölmeden mezara koydular beni!
1912 — Ölüyü çok yıkama, S...ğan olur.
1913 — Öleyim ağ'ayasın, yiteyim arayasın!
1914 — Öimez, yitmez.
1915 — Ölmüş eşek kurttan korkmaz.
1916 — Ölme eşegim ölme, yoncalar bitsin de ye l..
1917 — Öğünmesi ne kolay.
1918 — Öğünme çöğürdük, varlık ta gördük!..
1919 — Öfke ile kalkan ziyanla oturur.

- 1920 — Öfke gelir köz kararır, öfke gider yüz kararır.
1921 — Öpülecek el varsa kendi elini öp!..
1922 — Öpmiye meramı yok, sorar yanağın ne-rede...
1923 — Öfke baldan tatlıdır.
1924 — Öksüz çocuk kendi keser göbeğini.
1925 — Ölmüş arslana tavşanlar bile hücum eder.
1926 — Öküze boynuzu yük olmaz.
1927 — Ömer, ölülere gömer.
1928 — Ömür törpüsü.
1929 — Ömrümü kazığa bağlamadım ya...
1930 — Ömrüm başlara geçti.
1931 — Ömür tükedecek vakdim yok.
1932 — Ölüm dirim bizim içindir.
1933 — Önce düşün, sonra söyle!..
1934 — Özü, kabahatinden büyük...
1935 — Ölen ile kim ölmüş?..
1936 — Önce bol bol yiyen, sonra bel bel bakar.
1937 — Ömrünü boşuna geçirme!..
1938 — Öü götüne bez tıkar gibi..

— P —

- 1939 — Pişmiş aşı soğuk su katılmaz,
1940 — Pişmiş kelle gibi sıtır.
1941 — Pilâvdan dönen kaşığın sapı kırılınsın..
1942 — Pireyi deve yapar.
1943 — Pire gibi sıçrar.
1944 — Perende atar.
1945 — Pire itte, bit yiğitte ol
1946 — Para, para kazanır.
1947 — Para ile değil, sıra ile.
1948 — Parayı veren düdüğü çalar.
1949 — Parayı paraya ver.
1950 — Para canlısı.
1951 — Para ile imanın bulunduğu yeri kimse bilmez.
1952 — Para ile imanın kimde olduğu bilinmez.

- 953 — Paran çok ise kefil ol, işin yok ise vekil ol!..
1954 — Padişahın bile arkasından sögerler.
1955 — Perşembenin gelişi çarşambadan belli olur.
1956 — Para tükendi, dükkan kapandı.
1957 — Peynir ekmek, hazır yemek.
1958 — Pazarlıksız giren, haksız çıkar.
1959 — Paşa poşa olmaz, poşa paşa olmaz.
1960 — Para isteme benden, buz gibi gibi soğurum senden.
1961 — Para ile adam adam olmaz.
1962 — Pilâva neyse, zerdeye bismillah.
1963 — Para, adama neler yaptırılmaz,
1964 — Para, dağları yol eder.
1965 — Paran varsa gel beri, paran yoksa git geril..
1966 — Parasız pulsuz; kilimsiz, çulsuz.
1967 — Paraya tapar.
1968 — Paraya metelik vermez.
1969 — Papucu dama atıldı.
1970 — Pat burda, pat şurda.
1971 — Parana güvenme, bilgine güven!..
1972 — Para adama yar olmaz.
1973 — Para adama hem dost, hem düşmandır.
1974 — Pırasa olsa yemem.
1975 — Para, parayı çeker
1976 — Pilâvı yiyen kaşığını yanında taşır.
1977 — Para yemesini bilmiyen zengin her gün züğürttür.
1978 — Pamuk ipliğiyle bağlı.
1979 — Parasız tellâl bağırılmaz.
1980 — Paşanın arkasından da kılıç sallarlar.
1981 — Bıçak, kınını kesmez.
1982 — Pekmezi küpten, kadını dipten.
1983 — Pilâva gelince diş atar, işe gelince kış atar.
1984 — Pek yürürsen deli gelin, uslu yürürsen derler ölü gelin.
1985 — Para akıl öğretir, don yürüyüş...
1986 — Rezillik diz boyu çıktı.
1987 — Rezaletin bu kadarına dayanılmaz.
1988 — Rüzgâr esmeyince yaprak teprak kılılmaz.
1989 — Rıza pazarlığı.
1990 — Rahvan at kendini yorar.
1991 — Rahmetten kaçılmaz,

— R —

- 1992 — Rüzgârın önüne düşmeyen yorulur.
1993 — Rakip ölsün de, ne yüzden ölürse ölsün.
1994 — Rospunun kiblesi olmaz.
1995 — Rağbet, elbette yeniyedir.
1996 — Rüzgârlı havanın kuytusunu, yağmurlu havanın uykusu.
1997 — Ruh, bakidir.
1998 — Rüzgâr böyle eser, balta böyle keserse vay halimize.
1999 — Sağ gözün de sol gözüne inanma!..
2001 — Sağını solunu bildiğin yok.
2002 — Söz ağızdan bir çıkar.
2003 — Söz demek, namus demek.
2004 — Söz bir, Allah bir.
2005 — Sözü, sazı dinlenir.
2006 — Sözü sohbeti yerinde.
2007 — Söz sözü açar.
2008 — Sözünden dönen, dininden dönsün.
2009 — Söz uşakta, baha eşekte.
2010 — Söz, torbaya girmez.
2011 — Sözü bil!..
2012 — Sözünde dur!
2013 — Sözü tut!..
2014 — Söz var halk içinde, söz var hulk içinde.
2015 — Saman altından su yürüyor.
2016 — Sakla samanı, gelir zamanı.
2017 — Sakladım samanı, geldi zamanı, yaptırdım bu hanı...
2018 — Su uyur, düşman uyumaz.
2019 — Suyun yavaş akanından, insanın yere bakanından kork!
2020 — Su akar, göz bakar.
2021 — Samanın altına verir suyu, yüzünde yüzgeç çalar.
2022 — Sen işten korkma, iş senden korksun..
2023 — Saza saz ile söze söz ile mukabele gerek!
2024 — Sen işi bırakma, iş seni bırakmaz.
2025 — Senin canın can da benimki patlıcan mı?
2026 — Sen ağa ben ağa, bu inegi kim sağa?..
2027 — Sen Allahın kulu da, ben bekçinin kulu e

— S —

2028 — Son pişmanlık ele geçmez.
2029 — Sahibi razı olmuşda, köpeği razı olmamış.

2030—Sonradan görmüş, Bayılmış ölmüş.
2031—Sonradan görme, Gâvurdan dönme.
2032—Sonradan görmek kadar kötü şey yoktur.
2033— Sonradan görmüşün bir oğlu olmuş, çekmiş bacalarını ayırmış..

2034 — Sap zer, saman s.r.
2035 — Sona kalan, dona kalır.
2036 — Saçı uzun, aklı kısa.
2037 — Saç ekmeği, aç ekmeği.
2037 — Sen zot, ben zot; Ata kim verecek ot?

2039 — Sen doğru ol, eğri belasını bulur.
2040 — Sen bilirsin bir iki, ben bilirim bin iki..
2041 — Sözü de alana, kursağında kalana.
2042 — Sen bir yana, dünya bir yana.

2043 — Sonraki kocam, karanlık gecem.
2044 — Soğanı doğruyan acısına katlanır.
2045 — Seni taşla vurana, sen ekmekle vur!
2046 — Sadaka, saraydan çıkmaz.
2047 — Ser verir, sır vermez.
2048 — Söyleme arsız edersin, kilitleme hürsüz edersin.

2049 — Sebepsiz kuş uçmaz.
2050 — Sırrını söyleme dostuna, o da söyler dostuna.

2051 — Sır söyleme dostuna, seman teper postuna.

2052 — Sevilmek için sevmek lâzımdır.
2053 — Sev, sevil!..

2054 — Sinek pis değil mide bulandırır,
2055 — Sel gider, kum kalır.
2056 — Seversen oğlunu sev, kız kendini sevir.

2057 — Sakalım yok ki ,sözüm tutulsun.
2058 — Sora sora Mekke ile Medine bulunur.
2059 — Sen ne dersene de, iş olacağına varır.

2060 — Samanlıkta yatan, vezir rüyası görmüş.
2061 — Saçından olmasın da, saç bağından olsun.
2062 — Sağ olan baş yastık istemez.

2063 — Sağ olan her şeyi görür.
2064 — Sağ olana hepsi geçer.
2065 — Sağlık gibi devlet mi olur?

2066 — Selâm ver borçlu çık.
2067 — Sana söylerim kızım, sen anla gelinim.
2068 — Söz gümüş ise, sükût altındır.
2069 — Sükût, ikrardan gelir.

— Devam edecek —

(*) Tezatlardan

NEVZAT SEYFİ TOKBEY

Onu ilk gördüğüm zaman " İdealimin kadını .. demiştim.
Seviyordum. Çalgınca, delice be'ki de sersemce seviyordum.

O bir gün Ayazpaşadaki mükellef apartımına beni kabul etti. Yüzünde meleklere yakışır her zamanki beni çıldırtan gülüşü vardı. Odasında ipek kimonosuyla uzandığı divanının yanına iliştim. Ona dilimin dundüğü kadar aşkımı anlattım.

Dinliyordu.. Sözlerimi yüzünden eksiltmediği tebessümüyle dinliyordu. Nasıl olduda bilmem bir rara sözümü kesti:

" Bana tuvalet masamdaki Viole şişeyi ver .. dedi, uzattım; teşekkür etti. Zarif ve ince parmaklarile Viole kristal şişeyi açınca genzimi yakan, iliklerimi uyuşturan o büyüü rayihayla odanın dolugunu his ettim. O, birden bire ciddileşti.

Aman allahım! melekler gibi gördüğüm sevgilime ciddilik hiç yakışmıyor.

" Gül! Gül! Sen gülmek için yaratılmışsın .. diye bağıracaktım. Ağzımı ellerile kapattı.

" Ayda ne kazanırsın ? .. dedi.
Bu yersiz ve tuhaf sual beni şaşırtmıştı.

" Yüksek tahsil gören her gencin kazandığını dedim. .. Bu sefer yüzünü buruşturdu ve parmakları arasında viole şişeyi işaret etti.

" Tam bir maaşın ! .. Sonra da bana uzattı;
" Sürünmez misiniz? ..

Kendime ağır rayiha sürünmek itiyadında olmadığımı söyledim. Yine gülmeğe başladı. Dikkat ettim; bu seferki gülüşü beni çığrımdan çıkaran eski gülüşü değildi. Şimdi o, acıyan gözlerle bakıyor tuhaf, tuhaf gülüyordu.

" Zavalı! .. diye, mırıldandığını duyar gibi oldum.

" Yala cı .. dedi, " Sende sürünüyorsun. ..

Evet doğru söylüyordu. Bende sürünüyordum. Faat bunu ondan niçin saklamıştım? bilmiyorum. Muhakkak aramızdaki TEZADI gizlemek için olacak.

Çünkü o, namusunu satmak için sürünüyordu, bense namuslu yaşamak için...

(*) TEZATLAR muharririn çıkacak bir kitabının ismidir.

Adana Halkevinin

İKİ AYLIK ÇALIŞMASI

BİRİNCİTEŞİRİN AYINDA YAPILAN

KONFERANS :

28 — 10 — 943 Perşembe günü Evimiz salonunda Bay Ahmet Uğur tarafından (Türk Gençliği Nasıl Yetiştirilmelidir) mevzulu bir konferans verilmiş ve Halk Türküleri ekibinin bir konseri ile neticelenmiştir.

TÖRENLER :

28 — 10 — 943 Perşembe günü öğleden sonra 20 inci yıldönümü adına anıta çelenk konulmuş ve Bay Şevket Süreyya Aytaç tarafından güzel bir hitabe yapılmıştır.

29 — 10 — 943 Perşembe günü, Cumhuriyetin 20 inci yıldönümü için büyük bir tören yapılmış, gece vilâyet tarafından Evimiz salonlarında bir balo verilmiştir.

KONSER :

28 — 10 — 943 Perşembe günü konferanstan sonra Halk türküleri ekibi tarafından bir konser verilmiştir.

TEMSİL :

3 — 10 — 943 Pazar günü, temsil kolu tarafından (İnsan Sarrafı) adlı komedi, 30—10—943 Cumartesi 31—10—943 Pazar günleri (Vatan ve Vazife) adlı piyes temsil edilmiştir.

GARDEN PARTİ :

6 — 10 — 943 Çarşamba Milli Şefimiz İnönü'nün Adanayı şereflendirdikleri günün gecesi evimiz bahçesinde Belediye tarafından bir gardenparti verilmiştir.

17 — 10 — 943 Pazar günü akşamı Malatya Mensucat Fabrikası Gençlik Kulübünün Evimiz bahçesinde bir Garden Partisi 29—10—943 Cuma gününde salonlarında vilâyetin balosu yapılmıştır.

ÇAYLI TOPLANTI :

20 — 10 — 943 Çarşamba günü ilk okul öğretmenleri salonumuzda bir çaylı toplantı yapılmıştır.

KURSLAR :

11 — 10 — 943 Pazartesi günü Evimizde senelik İngilizce kursu açılmıştır.

DÜĞÜN VE NİŞAN :

2 — 10 — 943 ve 5 — 10 — 943 tarihlerinde nişan, 23—10—953 tarihinde de bir düğün töreni evimiz salonunda yapılmıştır.

SOSYAL YARDIM :

Evimize müracaat eden yoksul hasta vatandaşlar doktora muayene üttirilerek ilaçları verilmiştir.

İKİNCİ TEŞİRİN ÇALIŞMASI :

KONFERANSLAR :

1 — 3.11.943 Çarşamba günü akşamı Arslan Avni Delsu tarafından (tanzimattan 104 üncü yılı münasebetiyle) bir konferans verilmiş, bunu klasik Türk musikisi ve halk türküleri ekibinin konseri takip etmiştir.

2 — 24.11.943 Çarşamba günü Bay Selâhittin Tezcan tarafından (Türkiyede Umumî Pamukçuluk) mevzulu bir konferans verildi. Halk türküleri ekibinin konseriyle konferans son buldu.

TÖRENLER :

1 — 10.11.1943 Çarşamba günü Atatürk ihtifalının 5 inci yıldönümü için tören yapıldı. Bn. Cemile Aytaç tarafından Atatürkün hayatı bir konferansla belirtilmiş, İnönünün millete beyannamesi okunduktan sonra Anıta çelenk konulmuştur. Gece Ankara Halkevinden gönderilen (Atatürk'ün Cenaze töreni ve (Tifüs mücadelesi) adlı filimler gösterildi.

KONSER :

1 — 3.11.1943 ve 24.11.1943 Çarşamba günleri Evimiz halk türküleri ve klasik Türk Musikisi ekip-

leri konser vermişlerdir.

FILM

Atatürk'ün Cenaze Töreni ve Tifüs Mücadelesi adlı filmler Evimiz salonunda bir hafta halka gösterilmiştir.

DÜĞÜN VE ÇAY :

Evimiz salonunda 2 inci teşrin ayında bir düğün töreni ve Yardım Severler cemiyetinin bir çaylı, danslı toplantısı olmuştur.

H. ÖZGÜR

N O T :

6 ıncı sahifede (Sulh Diyarından Harbe Mektup) şiirinde (47) inci mısraından sonra bir mısra eksik dizilmiştir. (Bana yeter toprağım) dasonra (Dünya değer bayrağım) ilâve edilecek ve 13 üncü mısra da (Zalim felekten ecelden al) şeklinde düzeltilecektir.

HALKEVİ DERGİLERİ

DERGİNİN ADI	ÇIKARAN HALKEVİ
Başpınar	Gz. Antep
Çorumlu	Çorum
Doğuş	Kars
Erciyaş	Kayseri
Fikirler	İzmir
Gediz	Manisa
Görüşler	Adana
Halkevi	Eskişehir
İnanç	Denizli
İnan	Trabzon
Karacadağ	Diyarbakır
Karaelmas	Zonguldak
Kaynak	Balıkesir
Konya	Konya
19 Mayıs	Samsun
Taşpınar	Afyon
Türk Akdeniz	Antalya
Üd	Isparta
Uludağ	Bursa
Yeni Türk	Eminönü
Halkbilgisi Haberleri	Eminönü

NEŞRİYAT MÜDÜRÜ : KEMAL ÇELİK
YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ : VEHBI EVİNÇ
BASILDIĞI YER : TÜRK SÖZÜ BAŞIMEVİ